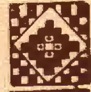
Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 25 (799) ГОД XVI БЕЛАСТОК 20 ЧЭРВЕНЯ 1971 г. ЦАНА 60 гр.

НА ШЛЯХУ ДА КАЎБАС І КАТЛЕТАЎ

Усе мы любім румяную адбіўную катлету, любім таксама смачную каўбасу — асабліва вясковую, сушаную, якую гаспадыні робяць толькі ім вядомым спосабам.

Аднак шлях да каўбас і катлетаў вельмі складаны. Пачынаецца ён у сялянскіх хлявах і на зялёных прасторах балота, на палях, дзе нівы кланяюцца зямлі, ды сягае да кабінетаў розных чыноўнікаў, спецыялістаў і арганізатараў вясковай прадукцыі. Пахне ён потам земляроба і застаецца ў цэнтры зацікаўлення і малых і найвышэйшых улад.

Што ж, варта тады і нам паглядзець, што чаўпецца на гэтым шляху?

Для гэтага выкарыстаем факты, якія ўдалося нам сабраць у мілейчыцкай грамадзе. Нядаўна радныя гэтай грамады прысвяцілі асобную сваю сесію менавіта абмяркоўцы пытанняў «са шляху да каўбас і катлетаў». Са спрэчак на гэтай сесіі і з яе дакументаў вынікае, што жывёлагадоўля можа вырататаваць мілейчыцкае — тыпова сялянскае наваколле ад гаспадарчага заняпаду, бо на вялікія поспехі ў прадукцыі збожжа тутэйшыя сяляне разлічваць не могуць. На зямлі пятага і шостага класаў цяжка дабіцца высокага ўраджаю, які апраўдваў бы цяжкую працу гаспадара.

У вёсках Мілейчыцы, Клімковічы і Грабарка сенажаць і паша займаюць

Працяг на стар. 4

Данута Хмур — вучаніца беларускага ліцэя ў Бельску — прыгожа спявае. Яна паспяхова выступіла на цэнтральным аглядзе «Беларуская песня — 71», здабываючы заслужаныя апладысменты беластачан.

Фота Цаф — Сянько

■ З нагоды Дня дзеяча культуры, які ў Сямяціцкім павеце адзначаўся ў канцы мая, актывісты БГКТ атрымалі ўзнагароды ад павятовай рады нарадовай. Анатолю Мартыновічу, Сяргею Крэйзу, Тадэушу Вавжыняку і Ірэне Мішчук уручаны былі грашовыя ўзнагароды. Міхась Вішанка атрымаў дыплом.

■ Бельскі хор БГКТ пад мастацкім кіраўніцтвам Сяргея Лукашука 30-га мая выступіў на Сакольшчыне каля вёскі Панятова на павятовай урачыстасці, прысвечанай Людоваму святу (святу вёскі).

■ 2-га чэрвеня адбылося пасяджэнне прэзідыума дуброўскага аддзела БГКТ. Былі на ім разгледжаны справы падрыхтоўкі ўрачыстага пленума, прысвечанага 15-ай гадавіне БГКТ, а таксама фэстыну. У пасяджэнні гэтым прыняў удзел кіраўнік арганізацыйнага аддзела ГП Ліда Антанюк.

■ Прэзідыум сакольскага аддзела 3-га чэрвеня таксама абмяркоўваў арганізацыйныя справы, звязаныя з фэстынам БГКТ.

■ Ад 2-га да 5-га чэрвеня ўключна прабывала на Беласточчыне Ядвіга Раманоўская — галоўны захавальнік фондаў літаратурнага музея Янкі Купалы ў Мінску. У суправаджэнні сакратара ГП Янкі Зенюка наведала беларускі этнаграфічны музей у Белавежы, а таксама пабывала ў Гарадку ў доме культуры імя Кастуся Каліноўскага, дзе таксама сардэчна яе віталі актывісты нашага таварыства. У Беластоку спаткалася яна з журналістамі «Нівы», працаўнікамі Галоўнага праўлення БГКТ, ваяводскага праўлення польска-савецкай дружбы, а таксама пабывала ў двух музеях: акруговым этнаграфічным і рэвалюцыйнага руху.

■ У рамах культурна-асветнага фестывалю прафсаюзаў была арганізавана паездка на Келеччыну з мэтай абмену вопытам працаўнікоў паасобных клубаў. Ад ГП у гэтым мерапрыемстве (адбылося 3—6 чэрвеня) прынялі ўдзел кіраўнік культурна-асветнага аддзела БГКТ Сяргей Лукашук і сакратар гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку Зося Стаськевіч.

■ 6-га чэрвеня ў Мілейчыцах адбылося ўрачыстае пленарнае пасяджэнне сямяціцкага аддзела, прысвечанае 15-ай гадавіне Беларускага таварыства. З дакладам на гэтую тэму выступіў старшыня аддзела Анатоль Мартыновіч. На пленуме прысутнічалі: намеснік старшыні павятовай рады нарадовай у Сямяцічах Маўрыцы Паўтарак, кіраўнік упраўлення ўнутраных спраў павятовай рады нарадовай Яўгень Леўчук, сакратар гарадскога камітэта ПАРП Андрэй Датчук і старшыня павятовага праўлення Саюза вясковай моладзі Уладзімір Грох. Галоўнае праўленне прадстаўлялі старшыня ГП Міхась Хмялеўскі і кіраўнік гаспадарчага аддзела Кастусь Хлябіч. Вёў пленум Сяргей Крэйза.

Дзеячам БГКТ, якія адначасова актыўна ўключаюцца ў працу ў іншых арганізацыях, былі ўручаны ўзнагароды. Маўрыцы Паўтарак (ён ёсць і ва ўладах ТППР) уручыў Ганаровую залатую адзнаку ТППР Кастусю Пытлюку з Клюковіч і Леаніду Вішанку з Сямяціч, а Уладзімір Грох уручыў Залатую адзнаку ЗМВ Мікалаю Куптэлю з Літвінавіч. 10-ці асобам уручаны былі дыпломы ГП БГКТ, а Сяргею Крэйзе грашовая ўзнагарода ГП. (мх)

Трыццаць гадоў таму назад, 22 чэрвеня 1941 года, гітлераўская Германія развязала агрэсіўную вайну супраць СССР. Пачалася самая цяжкая з войнаў у гісторыі народаў Савецкага Саюза... Але 22 чэрвеня 1941 года з'явілася і пачаткам краху германска-фашысцкай імперыі і задуманых нямецкім імперыялізмам планаў заваявання сусветнага панавання.

ПРАВАЛ ПЛАНА „БАРБАРОСА"

Нападзенне гітлераўскіх орд на Краіну Саветаў было вераломнае, а значыць, у пэўнай ступені нечаканае. Зразумела, вераломству кіраўніцтва тагачаснай Германіі мала хто здзіўляўся. Пасля аншлюсу Аўстрыі, захопу Чэхаславакіі, правакацыі ля Глевійца, якая была выкарыстана як прычына для нападзення на Польшчу, і іншых агрэсіўных актаў ад фашыстаў можна было ўсяго чакаць. І ўсё-такі тое, што адбылося ў нядзелю, 22 чэрвеня 1941 года, пераўзыходзіць па сваёй жудаснасці, цынізму, бессаромнасці ўсё, што вядома дагэтуль у гісторыі.

Заключаючы 23 жніўня 1939 года дагавор паміж Германіяй і СССР аб ненападзенні, фашысцкія лідэры ўжо абдумвалі, як яго парушыць. Так яны дзейнічалі і ў далейшым. 18 снежня 1940 года Гітлер падпісаў дырэктыву № 21 (план «Барбароса») аб нападзенні на Савецкі Саюз, а на наступны дзень прыняў савецкага пасла і запэўніваў яго ў лаяльнасці. Нават дзень нападзення — нядзеля — быў выбраны не без намеру: савецкія людзі пасля працоўнага тыдня будуць адпачываць, іх можна застаць знянацку, больш забіць і пакалечыць.

Не, гэта была не пагоня аднаго шалёнага фюрэра за «герастратавай славай». Гэта было скрупулёзна прадуманае і спланаванае, старанна падрыхтаванае і ў матэрыяльным, і ў ідэалагічным плане палітычнае і ваеннае злачынства супраць чалавецтва.

Планавалася знішчэнне цэлай многанацыянальнай дзяржавы, знішчэнне славянскіх народаў, ліквідацыя сацыялістычнага ладу і ўсіх заваёў Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

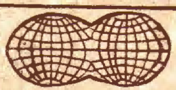
Колькі саманадзейнасці і самаўпэўненасці было ў разважаннях Гітлера і яго прыбліжаных, калі яны распрацоўвалі план паходу на Усход! «Да заканчэння вайны з Англіяй перамагчы шляхам маланкавай ваеннай аперацыі Савецкую Расію», — было запісана ў плане «Барбароса». «Чырвоная Армія, — гаварыў Гітлер на нарадзе 9 студзеня 1941 года, — гэта гліняны калос без галавы». У маі таго ж года ён, выхваляючыся, заявіў: «Калі я пайду на Маскву, я выступлю дастаткова рана, каб дасягнуць яе да зімы». Гітлер тлумачыў сваім генералам, што мэта кампаніі заключаецца ў тым, каб канчаткова знішчыць Савецкі Саюз як кантынентальную дзяржаву, як сацыялістычную краіну.

Аднак і на гэтым не ставілася кропка. Далей — захоп іншых краін, заваяванне ўсяго свету. «Гіганцкія прасторы Расіі тояць у сабе незлічоныя багацці, — гаварыў Гітлер на адной з нарад. — Германія павінна эканамічна і палітычна авалодаць гэтымі прасторамі... Тым самым яна будзе мець усе магчымасці для вядзення ў будучым барацьбы супраць кантынентаў... «Гісторыкамі Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі знойдзены дакументы фашысцкага вермахта, з якіх відаць, што следам за захопам Савецкага Саюза Гітлер і яго памагатыя планавалі акупацыю Азіі, Арабскага Усходу і стварэнне «суцэльнай нямецкай каланіяльнай імперыі ў Цэнтральнай Афрыцы».

Поспехі вермахта ў захопе Аўстрыі і Чэхаславакіі, у вайне супраць Польшчы і Францыі дзейнічалі на фашыстаў ап'яняюча. Страты былі нязначныя, набыткі велізарныя. Вялікабрытанія, хоць і рашуча адмовілася здавацца на літасць пераможцы, была ў 1940 годзе не здольная не толькі нанесці адчувальны ўдар ворагу, але цярпела паражэнне нават у вайне на моры. Гітлераўская Германія к моманту нападзення на СССР

(Працяг на стар. 6)

Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі

 СВЕТ БССР ПОЛЬШЧА ВАЯВОДСТВА

СВЕТ

ПАЛЁТ СТАНЦЫІ «САЛЮТ»

Калі пішам гэтую інфармацыю, савецкія касманаўты Георгій Дабравольскі, Уладзімір Волкаў і Віктар Пацаеў распачалі другі тыдзень працы ў космасе на арбітальнай навуковай станцыі «Салют».

Экіпаж «Салюта» праводзіў кансервацыю шэрагу сістэм карабля «Саюз—11». Касманаўты не раз праводзілі медыкабіялагічныя эксперыменты. Для падтрымання добрага фізічнага стану ў палёце імі выкарыстоўваліся спецыяльныя нагрузачныя касцюмы, з дапамогай якіх ажыццяўлялася імітацыя зямной нагрузкі на косна-мышачную сістэму чалавека.

ЭКАНАМІЧНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА

8-га чэрвеня ў Крамлі адбыліся перагаворы паміж Старшынёй Савета Міністраў СССР А.Касыгіным і Старшынёй Савета Міністраў ПНР П. Ярашэвічам.

У ходзе перагавораў былі прааналізаваны вынікі і вопыт двухбаковага эканамічнага супрацоўніцтва паміж СССР і Польшчай за апошнія гады і намечаны канкрэтныя меры па далейшаму развіццю савецка-польскага эканамічнага супрацоўніцтва на 1971—1975 гады.

Былі падпісаны пагадненні:

— аб далейшым расшырэнні таваразвароту паміж абедзвюма краінамі на 1972—1975 гады, звыш аб'ёмаў, вызначаных на гэтыя гады доўгатэрміновым гандлёвым пагадненнем;

— аб пастаўцы з СССР у Польшчу ў 1971—75 гадах камплектнага абсталявання і аказанні тэхнічнага садзейнічання Польшчы ў будаўніцтве і расшырэнні прамысловых прадпрыемстваў і аб'ектаў;

— аб вытворча-тэхнічным кааператаванні паміж СССР і Польшчай у галіне электронна-вылічальнай тэхнікі.

РУМЫНЫ Ў КІТАІ

У Пекіне адбыліся перагаворы паміж партыйна-ўрадавай дэлегацыяй Румыніі на чале з Генеральным сакратаром РКП, Старшынёй Дзяржаўнага савета СРР Н. Чаушэску з Прэм'ерам Дзяржаўнага савета КНР Чжоў Энь-лаем і іншымі афіцыйнымі асобамі. Дэлегацыя была прынята Мао Цзэ-дунам.

ЯДЗЕРНЫЯ ВЫБУХІ

Францыя пачала серыю ядзерных выпрабаванняў, прадугледжаных праграмай 1971 года. Над лагунай атола Муруроа, у Ціхім акіяне, нядаўна быў зроблены выбух ядзернай канструкцыі невялікай магутнасці.

Гэта — 23-ці ядзерны выбух, праведзены Францыяй у Ціхім акіяне.

У АБСТАНОЎЦЫ НАСІЛЛЯ

У параўнанні з 1969 годам у Лондане значна ўзрасла колькасць такіх злачынстваў, як абрабаванні і згвалтаванні. У мінулым годзе злачынцы выкралі грошай і маёмасці на суму амаль 3 мільёнаў фунтаў стэрлінгаў.

Паведаміў аб гэтым камісар паліцыі вялікага Лондана Дж. Уолдарн. (ак)

БССР

ВЫБАРЫ

У БССР, таксама як і ў іншых рэспубліках Краіны Саветаў, у мінулую нядзелю, 13 чэрвеня адбыліся выбары ў Вярхоўны Савет Беларусі і ў іншыя мясцовыя Саветы. Як вынікае з першых паведамленняў, выбары прайшлі спраўна пры вельмі высокай прысутнасці выбаршчыкаў. Аб некаторых выніках гэтых выбараў напішам у наступным тыдні.

ПАСЛЯ 50 ГОД

Аўтарам «Інтэрнацыянала» з'яўляецца паэт Парыжскай Камуны Эжэн Пацье, а беларускі пераклад гэтага гімна рэвалюцыянераў свету зрабіў у 1921 годзе вядомы паэт Янка Купала. Дзеля адзначэння гэтай знамянальнай падзеі ў 50-ю гадавіну паяўлення беларускага перакладу «Інтэрнацыянала» быў наладжаны ў літаратурным музеі Янкі Купалы ўрачысты інтэрнацыянальны вечар. Хор беларускага радыё і тэлебачання праспяваў на беларускай мове «Інтэрнацыянал», а паэт Я. Семяжон расказаў прысутным аб рабоце Я. Купалы над яго перакладам. Затым замежныя студэнты чыталі вершы Янкі Купалы на сваіх родных мовах, між іншым, і на польскай.

САЛІГОРСКІЯ ШАХЦЁРЫ

З горада, якога да нядаўна яшчэ не было на карце Беларусі — Салігорска. няспынна ідуць саставы з каліем і сільвінітам, ідуць на палі Савецкага Саюза і замежных краін, сярод якіх на першым месцы знаходзіцца Польшча.

Нядаўна брыгада салігорскіх шахцёраў, якой кіруе С. Казакевіч, устанавіла сусветны рэкорд па хуткасці бурэння горных парод. За месяц часу прайшлі яны 4551 метр падземельнай «дарогі», дабываючы сыравіну для прадукцыі каштоўных угнаенняў палёў.

САДЫ БЕЛАРУСІ

Працвілі ўжо сады. Іх на тэрыторыі БССР налічваецца зараз аж 170 тысяч гектараў. Цяпер у Беларусі вельмі ўважліва і клапатліва адносяцца да садаводства. Вучоныя вывелі звыш 40 новых гатункаў пладовых культур, дык прадаюцца на кірмашах яблыкі «Мінскае», «Беларускі сінап», «Бананавае», ігрушы — «Бэра Локшыцкая», «Бэра ранняя» і многія іншыя.

АБ ПОЛЬСКІМ ПАЭЦЕ

Пра кніжку вершаў польскага паэта Рышарда Станіслава Дабравольскага «Як хлеб і сонца», якую ў перакладзе на беларускую мову выпусціла ў мінулым годзе выдавецтва «Беларусь» (тыраж 1700 экз., цана 34 кап.), мы ўжо інфармавалі нашым чытачам. Сёння хочам пазнаёміць вас з адным з водгукаў крытыкі на гэтую кніжку. У майскім журнале «Беларусь» мы прачыталі: «У кнігу ўключаны лепшыя вершы Станіслава Рышарда Дабравольскага — аднаго з таленавітых прадстаўнікоў сучаснай польскай паэзіі. Лірычны герой Дабравольскага ведае сваё месца ў жыцці. Ён моцна звязаны з народам, з яго спадзяваннямі і надзеямі. Гісторыя Польшчы, сённяшняе і будучае яе жывяць патрыятычны дух многіх твораў паэта». Ацэнка, як відаць, высокая. (вр)

ПОЛЬШЧА

З ВІЗІТАМ У Ю. ЦЫРАНКЕВІЧА

Група лаўрэатаў ЗМС-аўскага плебісцыта на найлепшага майстра-настаўніка і выхавацеля моладзі правяло сустрэчу ў Бельведэры са старшынёю Рады Дзяржавы Ю. Цыранкевічам. На сустрэчы гаварылася, між іншым, аб ролі выхаваўчай працы майстроў на прадпрыемстве, якія з'яўляюцца беспасрэднымі кіраўнікамі маладых рабочых.

ЖУРНАЛІСТЫ Ў Э. ГЕРКА

У сувязі з VIII з'ездам СДП (Аб'яднанне польскіх журналістаў) Прэзідыум Галоўнага праўлення СДП правёў сустрэчу з I сакратаром ЦК ПАРП Э. Геркам, на якой гаварылася аб ролі і задачах сродкаў масавай інфармацыі і прапаганды ў разбуджванні палітычнай актыўнасці цэлага грамадства, а таксама ў ліквідацыі перашкод, якія з'яўляюцца тормазам у развіцці нашай краіны. I сакратар ЦК цікавіўся тэхнічнай базай сродкаў масавай інфармацыі, умовамі працы і жыцця журналістаў і г.д.

Перадаў ён усяму журналісцкаму асяроддзю свае сардэчныя пажаданні.

ЗА 28 МІЛЬЯРДАЎ ЗЛОТЫХ

У дзяржаўнай тэрэновай прамысловасці працуе каля 170 тысяч асоб. У мінулым годзе гэтая галіна прамысловасці выпусціла прадукцыю тавараў агульнай вартасці 28 мільярдаў злотых. Рада дзяржавы з нагоды традыцыйнага свята рабочых гэтай прамысловасці ўзнагародзіла высокімі дзяржаўнымі ўзнагародамі 116 асоб.

КАРДОН

У Кельцах у гэтым годзе пабудуецца найбольшае ў краіне прадпрыемства папяровых вырабаў. Будзе яно выпускаць дэфіцытны ў краіне кардон і ўпакоўку.

1000 ДЗЯЦЕЙ

Больш 1000 дзяцей замежнай Палёніі выбіраецца на канікулы ў Польшчу. Для многіх будзе гэта першая сустрэча з краінай іх бацькоў. Найбольш дзяцей прыедзе з Францыі, затым з ЗША, Канады, Мексікі, Вялікабрытаніі, Бельгіі, Чэхаславакіі, Швецыі, Швейцарыі і Заходняй Германіі. Свой адпачынак дзеці будуць праводзіць у найпрыгажэйшых мясцовасцях нашай краіны ў гарах і ля мора.

64 МІЛЬЁНЫ

На адбудову Каралеўскага замка ў Варшаве плывуць грошы з цэлай краіны, а таксама ад замежнай Палёніі. Прысылаюць грошы на гэтага роду мерапрыемства прадпрыемствы, інстытуцыі, арганізацыі і паасобныя грамадзяне. У апошні час штодзень паступае на конта адбудовы замка больш 300 тысяч злотых. Сабрана ўжо 64 мільёны злотых.

ТАПЕЛЬЦЫ

У апошні перыяд топіцца ўсё больш у асноўным дзяцей і моладзі ва ўзросце да 18-ці год. У гэтым годзе ўтапілася ўжо 235 чалавек. Варта адзначыць, што топяцца перш за ўсё тыя, што не захоўваюць належнай асцярожнасці ля вады і ў вадзе, а таксама дзеці, якія не маюць апекі. (яц)

ВАЯВОДСТВА

К. БАРЦІКОЎСКІ НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

9 чэрвеня на Беласточчыне пабываў сакратар ЦК партыі К. Барцікоўскі. Тав. Барцікоўскі ў суправаджэнні I сакратара ВК партыі А. Лашэвіча і іншых прадстаўнікоў ваяводскіх улад наведаў лугавы камбінат «Візна», пазнаёміўся тут з рэгуляцыяй ракі Нарвы, цікавіўся тэхналогіяй сушэння і сіласавання кармоў.

Пазней госць пабываў на беластоцкім складзе-халадзільніку, затым цікавіўся працай вучняў школ сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, якія працуюць у ПГР-ах у рамах гуфцаў працы. З гэтай мэтай наш госць наведаў ПГР у Мікалайках (Элцкі павет), у Бажымах (Сямяцкі павет) і адзін з ПГР-аў у Голдапскім павеце.

А. ЛАШЭВІЧ СЯРОД РАБОЧЫХ

У мінулым тыдні I сакратар ВК партыі тав. А. Лашэвіч наведаў Беластоцкую фабрыку склеек. У размове з рабочымі і кіраўніцтвам фабрыкі I сакратар цікавіўся выкананнем планавых заданняў, а таксама ўмовамі працы і сацыяльным забеспячэннем рабочых. I сакратар звярнуў увагу калектыву на неабходнасць увядзення большай механізацыі, асабліва ў цяжкіх работах, і палепшыць сацыяльныя ўмовы на фабрыцы. Кіраўніцтва фабрыкі паведаміла, што разбудова як у напрамку мадэрнізацыі, так і паляпшэння сацыяльных умоў працы, пачнецца ўжо ў наступным годзе.

5001 ТРАКТАР

9 чэрвеня ў Ганёндзы адбылася незвычайная ўрачыстасць: сельскагаспадарчы гурток гэтай мясцовасці атрымаў 5001-шы трактар на Беласточчыне. Першы трактар, прызначаны для сельскагаспадарчага гуртка ў нашым ваяводстве, атрымаў у 1959 годзе гурток у вёсцы Парасль-Вайславы Лапскага павета.

II ФЕСТЫВАЛЬ ПРАФСАЮЗАЎ

Адбыўся ўжо ваяводскі агляд самадзейных калектываў, які праходзіць у рамках II агульнапольскага фестывалю прафсаюзаў. У першы дзень выступілі танцавальныя калектывы.

У наступныя дні — вакальныя і музычныя калектывы.

НОВЫЯ ТКАНІНЫ

У лабараторыі фастаўскага камбіната спецыялісты вынайшлі новы спосаб такой апрацоўкі тканіны, каб яна не ўцягвала ў сябе бруд. Першая партыя брудаадпорных тканін на плашчы, абрусы і рабочыя камбінезоны выйдзе з фабрыкі яшчэ ў гэтым годзе.

Ужо ў трэцім квартале гэтага года пачнецца выраб брудаадпорнай тканіны на касцюмы.

УРАДЖАЙ ТРУСКАЛАК

Ад 5 чэрвеня Ваяводскае халадзільнае прадпрыемства пачало скупку трускалак і іх замарожванне. У перыяд найбольшага збору прадугледжана скупляць па 220—240 тон у суткі. Для параўнання: у мінулыя гады прымалі толькі па 20—30 тон трускалак у суткі. Прычынай гэтага з'яўляюцца добрыя ўмовы ў халадзільніку і высокі ўраджай трускалак. Беластоцкія марожаныя ягады будуць высылацца на экспарт у ЗША, Канаду і многія краіны Еўропы. (яч)

Niedziela 20.VI.

7.40 Program dnia. 7.45 TV Kurs Rolniczy: „Lato 1971". 8.20 „Przypominamy, radzimy". 8.30 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 Dla młodych widzów: TV Klub Śmiałych. 10.00 Dla dzieci: „Złote wrota" — piosenki dla dzieci (Praha). 10.50 „Młoda Gwardia" — film dok. radz. 12.05 Dziennik. 12.20 „Kompozytorzy okresu międzywojennego" (Polska Pieśń Artystyczną"). 13.05 „Przemiany". 13.35 Dla dzieci: Teatrzyk dla Przedszkolaków — „Zielone listy". 14.15 PKF. 14.25 Spotkania Teatralne: A. Mularczyk — „Próba generalna". 15.30 „Wyzwanie" — rep. film. 16.00 Olimpiada Wiedzy społeczno-politycznej ZMW. 17.00 Międzynarodowe Zawody Lekkoatletyczne o Memoriał J. Kusocińskiego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Muzyka lekka, łatwa i przyjemna". 21.05 „Pasja życia" — film fab. USA. 23.00 Magazyn Sportowy.

Poniedziałek 21.VI.

15.20 i 23.10 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 17.50 „Kino Filmów Animowanych". 18.15 „W jaskiniach Kaukazu" — film Tele-Aru. 18.30 „Czterdzieste Jubileuszowe" — rep. z MTP. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: Ion Luca Caragiale — „Zgubiony list". 21.40 „Dialogi historyczne". 22.10 „Nowości w piosence studenckiej". 22.40 Dziennik.

Wtorek 22.VI.

10.00 „Za frontem" — film fab. radz. 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Przed nami wakacje". 15.20 i 22.45 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Ekran Młodych. 18.25 „Zamki na piasku" — film radz. 18.40 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Za frontem" — film fab. radz. 21.30 „Incognito kwartet" — filmowy program rozrywkowy. 21.45 „Polska zza siódmej miedzy". 22.15 Dziennik.

Środa 23.VI.

10.00 „Randall — duch Hopkirka" — film ang. 14.25 Program dnia. 15.00 Sprawozdanie z meczu piłki nożnej o Mistrzostwo I ligi: Legia (Warszawa) — Zagłębie (Sosnowiec). W przerwie ok. 15.45 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Między kadrem a perforacja" („Telewizja i ty"). 17.15 Magazyn ITP. 17.30 „Dla kogo świeci słońce". 18.00 Psychologia najmłodszych". — film („Świat, w jakim żyjemy"). 18.30 TV Kurier Warszawski. 18.45 Wszechnica TV: „Sztuka liczenia". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Randall i duch Hopkirka" — film ang. 20.55 „Światowid". 21.25 „Pochwała motoryzacji". Tekst — M. Zoszczenko. 22.10 „Lektury współczesne". 22.20 PKF. 22.30 Dziennik. 23.00 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka.

Czwartek 24.VI.

15.20 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem". 17.40 „Zrób to sam". 17.55 „Inżynierskie dylematy". 18.25 TV Kurier Lubelski. 18.40 „Kwiaty, drzewa, ptaki, ludzie...". Prowadzenie programu i reż. — W. Siemion. 19.10 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Witamy w Opolu" — rep. film. 20.30 IX Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki w Opolu. W przerwie ok. 21.30 Dziennik. Po transmisji — Film fabularny. 23.50 IX Festiwal Polskiej Piosenki w Opolu — „Koncert Piosenki Kabaretowej".

Piątek 25.VI.

10.00 „W potrzasku" — film fab. ang. 15.20 i 22.50 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora". 17.35 „Nie tylko dla pań". 17.55 „Za kierownicą". 18.20 „W potrzasku" — film fab. ang. 19.15 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 IX Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki w Opolu. „Premiery — Opole 71". W przerwie ok. 21.30 Dziennik.

Sobota 26.VI.

10.00 „Śmierć karpia" — film fab. czechosł. 15.50 Program dnia. 15.55 Program tygodnia. 16.15 „Oferty". 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Płyń po morzach i oceanach" — koncert dziecięcych zespołów artystycznych z Gdańska. 17.40 „Wydawnictwa proponują". 17.55 „Spotkania z przyrodą". 18.20 „Cluj tańczy i śpiewa" — rumuński program folklorystyczny. 18.35 „Tele-Echo". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.30 IX Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki w Opolu. „Mikrofon i ekran". W przerwie ok. 21.30 Dziennik. Wiadomości sportowe. Po transmisji: „Śmierć karpia" — film fab. czechosł.

Piątek, 18 czerwca

8.05 Nowiny. 8.15 Dla uczniów. 8.40 Film fab. 9.45 Szlakami tworzenia. 10.15 Twórcy ludowi. 10.45 Nowiny. 14.15 Program dnia. 14.20 Ekran — maturzystom. 15.20 Horyzonty postępu technicznego. 15.50 Film animowany dla dzieci. 16.10 Panorama nowin. 16.30 Poczta połowa. 17.00 W eterze „Młodość". 18.30 Czas. 19.00 W eterze „Młodość". 20.10 Mistrzostwa Europy w boksie. Półfinał. 21.55 Nowiny.

Sobota, 19 czerwca

7.50 Koncert. 8.30 Dla dzieci. 9.00 Przed V Spartakiadą narodów ZSRR. 9.30 Szkatułka muzyczna. 9.45 Przegląd międzynarodowy. 10.00 Nauka dziś. 10.30 Koncert życzeń. 11.10 Człowiek i przyroda. 11.30 Rubieże pięciolatki. 11.45 Film fab. 12.40 Uniwersytet ludowy. 13.20 Filmy animowane dla dzieci. 14.05 Trybuna pisarza. 14.30 Festiwal TV. 16.00 Nowiny. 16.05 Film. 17.00 Piłka nożna. „Dynamo" (Kijów) — „Torpedo" (Moskwa). 18.45 Nowiny. 19.00 Mistrzostwa Europy w boksie. Finał. 21.30 Nowiny.

Niedziela, 20 czerwca

7.30 Filmy animowane dla dzieci. 8.30 Kiosk muzyczny. 9.30 Film fab. 11.05 Problemy architektury radzieckiej. 11.35 Dla żołnierzy. 12.00 Śpiewa Miansarowa. 12.40 Dla wsi. 13.10 Spotkania muzyczne. 13.45 Poszukiwania. 14.30 Wielki Teatr. 16.00 Nowiny. 16.05 Klub filmowy. 17.00 W eterze „Młodość". 19.00 Czas. 19.30 Teatr miniatur. 20.40 Koncert. 21.25 Mistrzostwa Europy w podnoszeniu ciężarów. 21.55 Nowiny.

У Белавежскай пушчы праходзіць дзяржаўная граніца паміж Польшчай і Савецкім Саюзам, а дакладней паміж БССР і Польшчай, паміж Гайнаўскім паветам Беластоцкага ваяводства і Пружанскім раёнам Брэсцкай вобласці.

Граніца гэтая з'яўляецца граніцай дружбы. Стала ўжо традыцыяй, што жыхары Пружанскага раёна кожны год спатыкаюцца з жыхарамі Гайнаўшчыны на мітынгах дружбы. 30-га мая такі мітынг дружбы адбыўся ў Белавежы.

На граніцы прадстаўнікі палітычных і адміністрацыйных улад Гайнаўскага павета на чале з першым сакратаром ПАРП Аляксеем Лазоўскім і старшынёй павятовай рады нарадовай Міколай Самоцікам хлебам і соллю, гарачым поціскам рук і кветкамі павіталі прадстаўнікоў улады Пружанскага раёна — першага сакратара райкома КПБ Аляксандра Дадонава і старшыню райсавета Івана Качура, ды ўсіх прыбыўшых на Гайнаўшчыну суседзяў. Больш як 240 чалавек з савецкага боку легкавымі машынамі і аўтобусамі прыехалі на месца мітынгу, званае Белавежа—Палац. На трасе праезду шмат прывітальных транспарантаў. З'ехалася каля 20 тысяч чалавек. На ганаровую трыбуну ўваходзяць прадстаўнікі улад Пружаншчыны і Гайнаўшчыны. Вайсковы аркестр Варшаўскай вайсковай акругі іграе два гімны — Польшчы і Савецкага Саюза. Мітынг дружбы, прысвечаны 26-ай гадавіне перамогі над нямецкім фашызмам, адкрывае старшыня павятовай рады нарадовай у Гайнаўцы Мікола Самоцік. З абшырнымі дакладамі выступаюць сакратар павятовага камітэта ПАРП Аляксей Лазоўскі і сакратар райкома КПБ у Пружанах Аляксандр Дадонаў. У дакладах гаворыцца аб вечнай дружбе братніх народаў — польскага і савецкага, аб мірнай стваральнай працы нашых народаў, успамінаюцца цяжкія гады вайны і тыя, хто аддаў жыццё за вызваленне ад нямецкіх захопнікаў.

Затым усе накіроўваюцца ў цэнтр Белавежы, у тое месца, дзе немцы вешалі і расстрэльвалі мясцовае насельніцтва, západзранае ў нелаяльнасці да акупантаў. Тут пры помніку адбываецца спецыяльная вайсковая жалобная ўрачыстасць — «апэль палеглых», а пасля яе ўскладанне вянкоў пад помнікам. Паасобныя дэлегацыі ад'ехалі на машынах ўзлажыць вянкі на брацкія магілы, у тым ліку і ў Гайнаўку — на магілу героя Савецкага Саюза лейтэнанта Аляксея Фларэнкі.

Мастацкая частка распачалася на тым самым месцы, дзе адбываўся мітынг. Выступалі гайнаўскія калектывы, а таксама харавы жаночы калектыў БГКТ з Гарадка і нашая эстрадная група «Лявоніха». У гэтым самым часе і пазней праз гучнагаварыцель аб'яўляліся прозвішчы людзей з Гайнаўшчыны і Пружаншчыны, якія хочуць спаткацца. І спаткалася тут многа сваякоў і знаёмых.

Гандаль Гайнаўшчыны забяспечыў урачыстасць прадуктамі і напіткамі. Спатканне гэтае было вельмі ўданае і карыснае, спрыючае ўмацаванню асабістых кантактаў многіх людзей, а таксама ўмацаванню супрацоўніцтва паміж Гайнаўшчынай і Пружаншчынай, паміж польскім і Савецкім народамі.

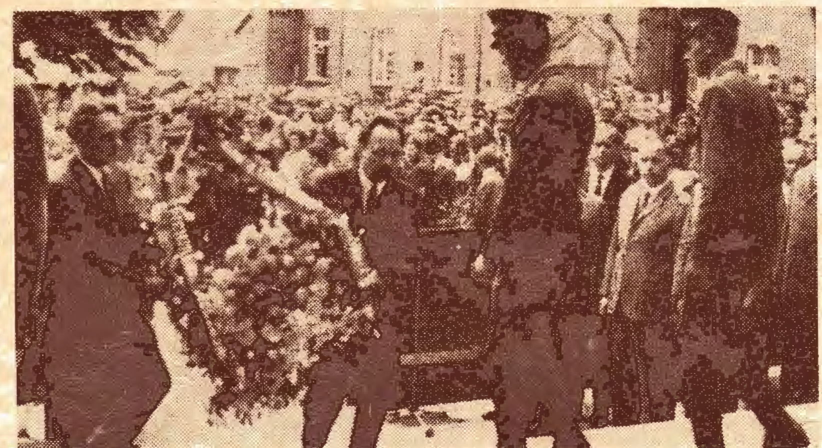
Міхась Хмялеўскі, фота Віктар Бура

Хлебам і соллю прадстаўнікі грамадства Гайнаўшчыны вітаюць пружанцаў.

Ганаровая трыбуна мітынгу. З дакладам выступае І сакратар павятовага камітэта ПАРП у Гайнаўцы Аляксей Лазоўскі.

Удзельнікі мітынгу. З'ехалася ў Белавежу каля 12 тысяч чалавек

Духавы аркестр Варшаўскай ваеннай акругі.

Ускладанне вянкоў ля помніка, месца пакарання ўсіх западозраных у супрацоўніцтве з партызанамі. Вянок ад райкома КПБ і райсавета ў Пружанах складаюць Аляксандр Дадонаў і Іван Качур.

Выступае эстрадная група ГП БГКТ «Лявоніха».

ДУБРОЎСКАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ ЗМВ

Павятовая арганізацыя ЗМВ у Дуброўскім павеце налічвае 2349 членаў, згуртаваных у 120 гуртках. Сярод членаў ЗМВ 1144 дзяўчат і юнакоў працуе на гаспадарцы, у тым ліку 122 асобы вядуць гаспадаркі самастойна. Найбольшыя грамадскія арганізацыі дзейнічаюць у Дуброве, Ружанастоку, Сухаволі і ў Новым Двары.

ЗМВ-оўская арганізацыя канцэнтруе сваю дзейнасць перш за ўсё на арганізацыі і вядзенні курсаў па сельскагаспадарчай падрыхтоўцы. Гурткі сельскагаспадарчай падрыхтоўкі (ЗПР) дзейнічаюць пры 29 гуртках ЗМВ. На Дуброўшчыне зараз больш 1200 вясковых юнакоў і дзяўчат ва ўзросце 15—30 гадоў не мае ніякай прафесіі. Таму імення павятовыя ўлады ЗМВ і рад іншых арганізацый будзе арганізаваць больш гурткоў ПР з той мэтай, каб стварыць вясковай моладзі ўмовы для атрымання прафесіі. Дуброўская моладзь, а перш за ўсё члены ЗМВ, ахвотна прымае ўдзел у таскіх мерапрыемствах, як алімпіяда сельскагаспадарчых ведаў (удзельнічала ў ёй 350 асоб), асветна-палітычныя курсы (прайшло 679 асоб), алімпіяда грамадска-палітычных ведаў (417 асоб), або сустрэчы з цікавымі людзьмі, між іншым, з членамі ЗБоВіД. У працы кожнага гуртка ЗМВ асаблівая ўвага прысвячаецца спартыўнай дзейнасці. Іменна ў бягучым годзе ЗМВ супольна з ЛьЗС будзе арганізаваць больш спартакіядаў у грамадах.

ЗМВ-оўцы актыўныя пры рэалізацыі грамадскіх чынаў. І так, пры пабудове дарог працавала моладзь з 22 гурткоў ЗМВ, а ў летняй акцыі «Кожны колас на вагу золата» ў мінулым годзе прымала ўдзел 9 гурткоў. Члены ЗМВ з Хілімонаў адрамантавалі мясцовы клуб, а з Каменнай Старой пабудавалі спартыўную пляцоўку.

Янка Цялушэцкі

Новая форма продажу кніжак на вёсцы

У бягучым годзе «Дом кніжкі» ў Беластоку ўводзіць новую форму продажу кніжак на вёсцы пад назвай: Wiejski Kolportaż Ofertowy.

Заданнем гэтай новай формы продажу з'яўляецца пашырэнне чытальніцтва кніжкі на вёсцы і асабліва чытальніцтва сельскагаспадарчай кніжкі.

Продаж будзе адбывацца так: кальпарцёр (гэта свайго роду прадавец) будзе даваць інфармацыі пра ўсе новыя кніжкі і збіраць заказы. Потым адашле іх у кнігарню ў Беластоку, а ўжо кнігарня па заказах будзе кніжкі высылаць дадому.

Гэтак будзе можна купіць кожную кніжку, акрамя падручнікаў і школьнай літаратуры.

Кальпарцёрам можа быць кожная асоба, якая прад'явіць лістоўна жаданне ў кнігарню супрацоўнічаць з ёю. Падаем адрас кнігарні, куды трэба пісаць:

Wojewódzka Księgarnia Rolnicza w Białymstoku, ul. Próchniaka 5.

Кальпарцёрам могуць стаць у першую чаргу бібліятэкары, светліцовыя, працаўнікі ГС-у і клубаў, члены ЗМВ, сельскагаспадарчых гурткоў, настаўнікі, аграномы, пісьмаводы і ўсе іншыя.

Кожны кальпарцёр будзе сістэматычна атрымліваць з ваяводскай кнігарні рэкламныя і кніжныя біюлетэні (у тым ліку біюлетэнь спецыяльных «Дому Кніжкі»), патрэбныя яму для працы.

Усім кальпарцёрам будзе выплачвацца ад рэалізаваных заказаў правізія — 10 прац. ад кожнай купленай кніжкі.

Акцыя Wiejski Kolportaż Ofertowy ахоплівае вёскі і мясцовасці ніжэй павета і будзе служыць выключна пашырэнню чытальніцтва на вёсцы. (вл)

ПАДЗЯКА НАШАЙ РЭДАКЦЫІ

Эдмунд Ган, дырэктар Ваяводскага статыстычнага ўпраўлення ў Беластоку, уручыў галоўнаму рэдактару «Нівы» дыплом з падзякай за дапамогу і прапагандаванне V усеагульнага перапісу ПНР у 1970 годзе.

З выпадку гэтай урачыстасці даведаліся мы, што ў ваяводскім перапісе прыняло ўдзел звыш 10 тысяч асоб. Між іншым: настаўнікаў — 956, працаўнікоў устаноў — 5900, солтысаў — 172 студэнтаў — 264, вучняў сярэдніх школ — 1504, пенсіянераў — 140.

Даведаліся мы таксама, што матэрыялы перапісу апрацоўваюцца і рыхтуюцца да друку для кожнага павета асобна. Праз некалькі месяцаў выйдуць вынікі перапісу кожнага павета ў асобных кніжачках. Разам з уступнай характарыстыкай павета кніжачка такая будзе свайго роду малой манаграфіяй павета. (вл)

ЭКЗАМЕНЫ ЗАКОНЧЫЛІСЯ

28-га мая закончыліся экзамены на атэстат сталасці ў беларускім ліцэі ў Бельску Падляшскім. Былі допушчаны там да экзаменаў 53 вучні. Прыступіла да экзаменаў 51 асоба. Здало экзамены 47 чалавек. Экзамены выявілі высокую падрыхтоўку, высокі ўзровень гэтага ліцэя. (мх)

КЛУБЫ Ў ПААСОБНЫХ ГРАМАДАХ

Клубы «Руху» і ГС-аўскія на вёсках становяцца цэнтрамі культуры. Але, на жаль, развіваюцца яны вельмі нераўнамерна. У Бельскім павеце ў грамадах Снежкі і Грыгораўцы няма да гэтага часу ніводнага такога клубу. У ГРН-ах Рыбалы, Пасынкі, Лубін Касцельны і Боцькі ёсць толькі па 1 клубе. А ў ГРН Страбля амаль кожная вёска мае клуб. (мх)

Пачатак на стар. 1

амаль адну трэцюю частку ўсіх зямельных угоддзяў. Крыху менш зялёнага дабра знаходзіцца ў вёсках Паканева, Харашэва і Валкі. Найбагацейшымі ў гэтай галіне з'яўляюцца вёскі Рагачы, Мікуліцы, Мядзвежыкі і Баравікі. Зялёныя ўгоддзі займаюць там усяго ледзь 11 працэнтаў.

— Зыходзячы з гэтага натуральнага стану, — гаворыць старшыня прэзідыума ГРН у Мілейчыцах тав. Вішанка, — мы адпаведна да яго размеркавалі раёны спецыялізацыі ў жывёлагадоўлі. І так, у раёне воднай суполкі «Пшэлом», дзе на кожных 100 гектарах сенажацяў і пашы ўжо цяпер знаходзіцца ў гаспадароў па 45 штук кароў, і ў раёне даліны рэчкі Нурчык, дзе гаспадары трымаюць 44 каровы на кожных 100 гектарах зялёных угоддзяў, мы рашылі засяродзіць гадоўлю рагатага статку. У наваколлі Рагачоў і Мікуліч хочам разводзіць свіней, бо кароў там налічваецца ўсяго ледзь 34 штукі на кожных 100 гектараў зямельных угоддзяў. Цяпер на рагачоўскім балоце ідзе праца па меліярацыі і загаспадаранню 200 гектараў сенажацяў. Гэта створыць лепшыя ўмовы для развіцця гадоўлі быдла таксама і ў тым раёне.

Нагляд за працамі на сенажацях і пашы ў Мілейчыцкай грамадзе пераняў лі на сябе водныя суполкі. На меліяраваных і загаспадараных аб'ектах пасеялі яны штучныя ўгнаенні ў колькасці 230 кг хімічна чыстага рэчыва на 1 га. Такім чынам, восенню мінулага года ўгноілі яны звыш 270 гектараў. На вясну пад наглядам аграномаў сяляне на

сваіх дзялянках ужо самі дапоўнілі ўстаноўленую дозу ўгнаення.

Дык трава вырасла, як збожжа. Адна толькі бяда, што гаспадары па старой прывычцы чакаюць амаль да канца чэрвеня, каб прыступіць да сенакосу. Любуючыся красой травы, не ведаюць, што шмат трацяць на кармавых якасцях, што такім чынам пазбаўляюць сябе магчымасці сабраць трэці пакос.

На якасць сена ўплывае таксама спосаб яго сушкі. У Мілейчыцкай грамадзе, як і ў многіх іншых раёнах Беласточчыны, гаспадары традыцыйна сушаць сена на пакосах. Добра, калі спрыяе пагода, калі сонца хутка высушыць траву, а калі пойдзе дождж? З кармавой вартасці сена застаецца тады адна салома.

Спецыялісты з Мілейчыцкай грамады вучаць сялян лепшым спосабам. Восенню мінулага года паказвалі яны ў Мілейчыцах, як сушыць сена пры дапамозе вентылятара. Добры гэта спосаб, аднак пакуль што не вельмі даступны для ўсіх сялян, бо абсталяванне вентылятара дорага каштуе, ды і трудна яго дастаць. Можна аднак сушыць на казлах.

Траву з другога і трэцяга пакосаў найлепш сіласаваць. Гэты спосаб нарыхтоўкі высокаякаснага корму на зімовы перыяд, на жаль, невядомы яшчэ гаспадарам з Мілейчыцкай грамады.

Летам найлепшым кормам для красуль з'яўляецца сакавітая трава. Яе кармавой вартасці не заменіць ніякая іншая паша. І тут сяляне з Мілейчыцкай грамады таксама ідуць у след за сваімі бацькамі і дзядамі. Дазваляюць яны сваім каровам на поўную свабоду. Такім чынам выкарыстоўваюць ледзь палавіну зялёнага багацця, бо гэтае, што красулі не зжмогуць з'есці, растопчуць і змяшаюць з балотам.

Каб пераканаць хаця б частку сялян, што так рабіць не апловачваецца, у вёсках Грабарка, Харашчэва, Клімковічы, Валкі і Мілейчыцы сельскагаспадарчыя спецыялісты наладзілі ў перадавых гаспадарoў прыкладныя пасталкі, у якіх былі выдзелены кватэры для скармлення травы ва ўстаноўленых днях. Пры нагодзе гаспадары маглі пераканацца, што добрая паша таксама патрабуе дбайнага нагляду і шчодрага ўгнаення.

Тое, пра што ішла тут гутарка, толькі частка агульных намаганняў, якія праводзяцца зараз у Мілейчыцкай і ў іншых грамадах Беласточчыны. Новая сельскагаспадарчая палітыка партыйнага і дзяржаўнага кіраўніцтва нашай краіны гэтым намаганням вельмі спрые.

Каб скараціць шлях да каўбас і адбіўных катлетаў, трэба думаць не толькі пра зялёнае багацце. Трэба ведаць, як найхутчэй атрымаць ад гаспадара свежае малако, як забяспечыць яго добрай, пародзістай жывёлай, як направіць працу станцый штучнага апладнення, як даставіць сялянам матэрыялы на хлявы і аборы, як навучыць іх правільна будаваць гаспадарчыя будынкі, як кантраляваць сціплае выканне заатэхнічных загадаў.

Аб гэтых праблемах наступным разам.

М. Нурэцкі

У ПАЛОВЕ ДАРОГІ

Прайшло два гады, як была прынята наша выбарчая праграма. Два гады — гэта палова кадэнцыі рады, таму варта паставіць пытанне — наколькі выканалі мы заданні?

Прэзідыум гарадской рады народавай у Гайнаўцы разглядае справу перыядычна, а сёння прадстаўляе вынікі.

На 32 прапановы гайнаўчан 18 датычылі спраў камунальных і жыллёвых. Найважнейшымі ў вачах людзей з'яўляюцца: лепшае забеспячэнне гаражан пітнай вадой, разбудова прамысловасці, рамонты вуліц, мастоў і тратуараў, паляпшэнне асвятлення вуліц, лепшае і хутчэйшае рамантаванне кватэр, лепшы і спраўнейшы гандаль у горадзе.

Амаль усе прапановы выбаршчыкаў былі слушныя. 23 з іх ужо рэалізаваны, іншыя рэалізуюцца. Мінулай восенню рушыла фабрыка мэблі, дзе працу атрымала 250 жанчын горада. Закончэнне будовы фабрыкі стружкавых пліт прадбачыцца на трэці квартал бягучага года. Была адкрыта сучасная амбулаторыя (пшыходня), якой не маглі дачакацца, працуюць дзіцячыя яслі (жлобэк) на 100 месц.

Пабудаваны тэхнікум драўнінная прамысловасці, пачатковыя школы № 1 і 4. Працуе хімічная пральня і многа іншых устаноў, якія служаць людзям.

На гаспадарчае развіццё Гайнаўкі ў бягучай кадэнцыі прызначана 240 мільёнаў зл., з іх 150 мільёнаў на прамысловыя інвестыцыі. За гэтыя грошы праводзіцца разбудова трох галоўных гайнаўскіх прадпрыемстваў: HZPD, ZSDD і HZPML (скарачэнні падаем у польскім гучанні).

У параўнанні з 1968 годам прыбыло гайнаўчанам 869 тэлевізараў (цяпер 2057), многа радыёпрыёмнікаў. Адкрыта 12 магазінаў і 6 гандлёвых павільёнаў.

Адной з важнейшых праблем з'яўляецца жыллёвая справа. За два гады пабудавалі мы 704 новыя кватэры ў блёках і 86 аднасямейных будынкаў. Пашырылася спулдзельчае будаўніцтва. Гайнаўская жыллёвая спулдзельня мае 437 членаў.

У чацвёртым квартале мінулага года пачаў працаваць першы аўтаматызаваны гарадскі водаправод за 26 мільёнаў злотых, даўжынёю ў 6 кіламетраў. Цэлы горад цяпер мае добрую пітную ваду.

У будове і перабудове горада вялікі фінансавы ўдзел маюць гайнаўскія прадпрыемствы. У бягучай кадэнцыі яны прызначылі 4,5 мільёнаў злотых на гэтыя справы.

Супольнымі намаганнямі была пабудавана новая масарня і вытворня напіткаў ПЗГС, паўстала скупачная база ГС і магазін гародніны.

Будуецца ў нас вялікая база гародніны і кветак, аддадзена яна будзе ў карыстанне ў бягучым годзе.

Стварылі мы завочнае аддзяленне ў механічным тэхнікуме, а ад верасня будзе таксама завочнае аддзяленне ў засаднічай завадовай школе.

Для дзяцей на іх свята падрыхтавалі падарунак — іярданаўскі агародчык, разам з гарадком для навучання дарожным правілам.

Працуе наша рада лепш і спраўней. Бачым вялікую актыўнасць радных, таму і скарг напалову ў нас менш, чым было раней.

На нашых спатканнях з выбаршчыкамі ў дыскусіі прымаў удзел кожны дванаццаты прысутны.

Наша выбарчая праграма, як відаць, з'яўляецца праграмай жывой і рэалізуецца яна супольнымі сіламі ўсіх гайнаўчан.

Кастусь Ляшчынскі,
старшыня Прэз. МРН у Гайнаўцы

Гайнаўка. Тартачны блёк. *Фота: В. Бура*

ПАДЗЕЛ НАДВЫЖКІ

Бюджэтных надвыжак за мінулы 1970 год гарадская рада народавая ў Гайнаўцы мае 1 мільён 173 тысячы зл. Апошняя сесія МРН суму гэту пастанавіла падзяліць так: 230 тыс. зл. прызначыць на рамонт школ горада, 165 тысяч зл. — на бягучыя патрэбы гэтых школ, 50 тыс. зл. — на куплю школьных лавак, 40 тыс. зл. — на спецыяльныя кошы на смецце, 50 тыс. зл. — на абсталяванне толькі што пабудаванага іярданаўскага агародчыка і 60 тыс. зл. — на гаспадарскі конкурс горада, які запэўніць яму большую эстэтыку.

(мх)

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Ці жонцы і дзецям селяніна, які перадаў дзяржаве гаспадарку, прыслугоўвае пенсія?

АДКАЗ: Незалежна ад таго, ці гаспадарка з'яўляецца асабістай уласнасцю мужа або жонкі, ці супольнай уласнасцю, прызнаецца адна пенсія, якая дзеліцца па палове для мужа і жонкі.

Поўную пенсію атрымоўвае селянін у выпадку, калі здасць дзяржаве гаспадарку не меншую, чымсьці 5 «пералічаных» гектараў, а адначасова або з'яўляецца інвалідам II або I групы, або скончыў мужчына 65, а жанчына 60 год.

Калі ўмовы гэтыя споўнены ў адносінах да мужа або жонкі, кожны з іх атрымае палову поўнай пенсіі.

Пасля смерці аднаго з іх другі атрымае 75% пенсіі.

Дзеці пры жыцці бацькоў пенсіі не атрымоўваюць. Пасля іх смерці дзеці карыстаюцца тымі ж самымі правамі, якія прыслугоўваюць дзецям пенсіянераў дзяржаўных устаноў і прадпрыемстваў. Дзеці атрымоўваюць 60% пенсіі, прызначанай за перададзеную дзяржаве гаспадарку.

Беларуская літаратура
Аляксандр Барычэўскі

ПЕРЫЯД ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА

ЛЕТАПІСЫ — VI ЧАСТКА.
«БАРКУЛАБАЎСКАЯ ХРОНІКА»

Твор гэты завяршае летапісную традыцыю ў сярэдневяковай Беларусі. Многім ён адрозніваецца ад ужо вядомых нам летапісаў Вялікага княства Літоўскага, але ў многім і прадаўжае традыцыю летапіснай літаратуры. Розніца выступае ў тым, што Баркулабаўская хроніка паказвае тагачасную рэчаіснасць толькі ў фрагментах і што паказ гэты даецца не чалавекам блізкім да князёў, вяльмож ці высокапастаўленых духоўных дзеячоў, а толькі скромным чалавекам, які спісваў свае ўражанні для ўласнай прыемнасці. Падабенства з папярэднімі летапісамі праяўляецца ў сужыцці ў гэтым творы падзей агульнадзяржаўных і міжнародных з падзеямі мясцовымі, фактаў гістарычных з легендамі і весткамі аб нагодзе.

Кім быў аўтар Баркулабаўскай хронікі? Няма сумненняў, што быў ён жыхаром вёскі Баркулабава, Быхаўскага павета на Віцебшчыне. Некаторыя з даследчыкаў думаюць, што аўтарам быў мясцовы святар. Іншыя не згаджаюцца з такой думкай. Гавораць яны, што духоўны не дапусціў бы ў сваім творы такой вялікай колькасці памылак, звязаных, між іншым, з рэлігійным жыццём, як гэта бачым у Баркулабаўскай хроніцы. І так, не ведаем энічога дакладнага аб аўтару хронікі. У гэтым таксама праяўляецца супольная рыса з іншымі старарускімі і беларускімі летапісамі, аўтары якіх наогул не высветлены.

Падзеі, прадстаўленыя ў Баркулабаўскай хроніцы, прыпадаюць на гады 1563—1608. Такім чынам, твор гэты, у сэнсе часу, услед за вядомымі нам ужо летапісамі, пазнейшым з якіх прыпалі на першую палову XVI ст., прадаўжае ілюстрацыю некаторых аспектаў гісторыі Вялікага княства Літоўскага ў другой палове XVI і пачатку XVII стагоддзяў.

Няма аднак сумненняў, сціпламу чалавеку — аўтару Баркулабаўскай хронікі і ў галаву не прыходзіла думка, што ён афіцыйны дзяржаўны гісторык. Спісваючы цішком свае назіранні і ўражанні, хранікар, мабыць, ніколі не думаў аб шырэйшым, а тым больш гістарычным значэнні свайго твора. Сталася аднак інакш. Нягледзячы на вялікую колькасць памылак у датах і прозвішчах, Баркулабаўская хроніка з'яўляецца важным гістарычным дакументам. Асноўная яго рыса праяўляецца ў досыць абыякавых адносінах аўтара да спраў агульнадзяржаўных і міжнародных і ў глыбокім эмацыянальным ангажаванні ў справы народнага быту. Ці азначае гэта поўную абыякавасць аўтара да спраў сваёй дзяржавы? Праўдападобна, не. Хранікар стаяў, несумненна, на грунце Вялікага княства Літоўскага, але ў яго творы няма і следу таго культу князёў і шляхты, які выступаў у папярэдніх летапісах. Не маем большых цяжкасцей з акрэсленнем характару адносін аўтара да суседніх народаў. Ён выразна варожы Маскве, непрыхільны ўкраінскім казацкім рухам. Не бачым у яго вялікай любві таксама і да Рэчыпаспалітай Польшчы.

Зрэшты, чытаючы хроніку, міжвольна прыходзім да вываду, што для аўтара такія справы, як пагода, ураджай або неўраджай, цэны збожжа, праявы голаду і народнай нядолі на многа важнейшыя, чым справы агульнадзяржаўныя ці міжнародныя.

Баркулабаўская хроніка дзеліцца на некалькі частак. Часткі гэтыя маюць наступныя загалоўкі: Магілёў, Полацк, Баркулабаў, Масква Магілёў спаліла падчас Патроўкі, Пасланне пасолў Вялікага князя Маскоўскага.

Адна з істотных звестак, якая паявілася ў Баркулабаўскай хроніцы, датычыла рэлігійнай праблемы. Аўтар быў праваслаўны і гэта акрэсліла яго адмоўныя адносіны да каталіцызму. Хранікар выразна выступае таксама супраць царкоўнай уніі. Пад 1592 годам змяшчае ён інфармацыю аб напасцях рымлян «на святую веру ўсходнюю», а пад 1596 годам апісвае духоўныя з'езды, на якіх рэалізаваліся ідэі падпарадкавання праваслаўнай царквы рымскаму папе. Значную ўвагу прысвяціў хранікар сімвалічнаму богаслужэнню ў царкве і касцеле, якое мела запачаткаваць адзінства праваслаўя і каталіцызму. Падчас службы праваслаўнага біскупа Пацея ў касцеле і каталіцкага ксяндза ў царкве наступілі факты, якія паводле аўтара былі пасведчаннем, што унія не з'яўляецца ідэяй, мілай богу.

У спулдзельні прадукцыйнай

Пасля 1956 года нямнога засталося на Беласточчыне калектыўных сельскіх гаспадарак — спулдзельняў прадукцыйных. У Сямяціцкім павеце ўтрымаліся толькі дзве — у Тымянцы і Вульцы Нурэцкай. Гэтай апошняй прысвячаецца наш артыкул.

У спулдзельні прадукцыйнай у Вульцы Нурэцкай налічваецца зараз 79 членаў. Гаспадараць яны на 412 га зямельных угоддзяў. Ворнай зямлі маюць толькі 157 га. Спулдзельня настаўляецца перш за ўсё на жывёлагадоўлю. Ёсць тут 84 штукі быдла (у тым ліку 39 дойных кароў) і 85 штук свіней. Апрача гэтага, вядзецца адкорм курэй-бройлераў. Згодна з планам, у бягучым годзе вытадуе і прадасць іх спулдзельня 89 тысяч штук, а ў наступным годзе 105 тыс. штук. Гадоўля прыносіць вялікія даходы. Акрэсліваліся яны ў мінулым годзе сумай 4.162.000 зл.

Неабходна ўспомніць і аб тым, што спулдзельцы маюць і індывідуальную гадоўлю. Гадуюць яны 73 каровы і 160 штук свіней, а авечак, курэй і гусей ніхто тут і не лічыў. Прыўсадзебныя ўчасткі (0,4 га) забяспечваюць іх гароднінай і бульбай.

Спулдзельцы маюць дастаткова сельскагаспадарчых машын. Працуюць тут рытмічна, планава. Усе работы выконваюцца тэрмінова. Машынна-трактарны парк да палявых работ, да жніва і абмалотаў заўсёды на час падрыхтаваны. За спраўнасцю машын сочыць каваль Пётр Страпчук, які ў спулдзельчай майстэрні здольны адрамантаваць, наладзіць кожную машыну.

— Толькі трактары (ёсць іх 6, адзін гусенічны) рамантуе нам сямяціцкі ПОМ, — сцвярджае старшыня спулдзельні Хведар Пыталь, якога застаў я ў канцылярыі разам з бухгалтарам Кацярынай Пракапюк і брыгадзірам Кастусём Грэцюкам.

Мяне цікавілі ўмовы працы і даходы спулдзельцаў. З задавальненнем яны сцвярджалі, што ўжо не ўцякае моладзь у горад, так як гэта было калісьці. Спулдзельня забяспечвае добры быт і добрыя ўмовы працы.

— Усе ў нас маюць платныя водпускі. Жанчыны атрымоўваюць платныя васьмітыднёвыя водпускі, а калі хто захварэе, таксама выплачваем 70% сумы, якая прыпадае на днёўку. Апрача таго, ў нас усе атрымоўваюць рабочыя касцюмы. А калі хто жэніцца або выходзіць замуж, выплачваем ім беззваротную трохтысячную запамогу. Высокія маем таксама фонды сацыяльна-культурныя. Амаль кожны год выязджаем на краязнаўчыя экскурсіі.

Аб гэтым усім, з пачуццём гонару за сваю спулдзельню расказвалі Хведар Пыталь і Кацярына Пракапюк.

— Ці кожны можа карыстацца з усіх гэтых прывілеяў? — запытаў я гаспадароў спулдзельні.

— Каб карыстацца з іх, — адказвалі яны, — неабходна вырабіць у год 250 днёвак для мужчыны і 100 днёвак для жанчыны. У нас ахвотна ідуць да працы. Нават моладзь, якая прыедзе на канікулы, хоча падзарабіць у нас. Так што рук да працы заўсёды хапае.

— А як выглядаюць даходы спулдзельцаў? — звярнуўся я да сваіх размоўцаў. Кацярына Пракапюк адкрыла кнігу і стала гаварыць:

— У мінулым годзе мелі мы да падзелу 1.196.000 зл. Маем 36 сем'яў, і яны атрымалі ў сярэднім па 33.230 зл. 400 тыс. зл. адклалі мы на стабілізацыю даходаў. Бо можа здарыцца неўраджайны год, а ў нас не павінны памяншацца даходы — наадварот, павінны спулдзельцы з кожным годам зарабляць больш. А на розныя выпадкі лёсу маем мы спецыяльныя гаспадарчыя рэзервы — 426 тыс. зл.

Трэба заўважыць, што спулдзельня прадукцыйная ў Вульцы Нурэцкай не карыстаецца з дзяржаўных крэдытаў, хаця такая патрэба ёсць. І напэўна гэтыя доўгатэрміновыя крэдыты дапамаглі б ёй яшчэ шпарчэй развіваць калектыўную гаспадарку. У планах спулдзельні на 1972 год прадбачваецца будова свінарніка і збожжавага склада, у 1973 годзе — будова склада на мінеральныя ўгнаенні, а ў 1974 годзе — будова кароўніка на 120 штук і сацыяльна-адміністрацыйнага будынка.

Будынкі, якімі карыстаецца спулдзельня цяпер ужо зацесныя, ужо тармазяць развіццё жывёлагадоўлі і птушкафермы.

На заканчэнне артыкула хочацца асабліва моцна падкрэсліць тое, што хоць ёсць некаторыя цяжкасці ў спулдзельцаў, але наогул жывуць яны добра, заможна. Колькасць іх павялічваецца. У гэтым годзе на агульным сходзе ў красавіку 6 гаспадароў падалі заявы, каб прынялі іх спулдзельцы ў калектыўную гаспадарку. Прашэнні іх былі адобраны. Гэты факт сведчыць аб тым, што спулдзельня карыстаецца вялікім аўтарытэтам і можа пахваліцца парадкам, згоднасцю, высокім матэрыяльным узроўнем яе членаў. Туды, дзе дрэнна, людзі дабравольна не ідуць.

Міхась Хмялеўскі

Павялічыць жывёлагадоўлю

На заклік першага сакратара ЦК ПАРП тав. Эдварда Герка адносна павелічэння сельскагаспадарчай вытворчасці адгукнуліся жыхары грамады Пасынкі ў Бельскім павеце. Сяляне абавязаліся ў гэтым годзе дадаткова прадаць дзяржаве 760 кормнікаў і павялічыць колькасць жывёлы на 360 штук. І так, напрыклад, Мікалай Лазавік з Сакоў у 1971 годзе гадуе быдла на 4 штукі больш і прадасць дзяржаве на 3 штукі кормнікаў больш як у мінулым годзе, а Мікалай Васілюк з Піліпак на 2 штукі быдла больш, і адкорміць дадаткова 2 штукі свіней. У Агародніках 49 гаспадароў абавязалася павялічыць колькасць жывёлы на 60 штук, а жыхары Кожына на 87 штук. (мх)

Паслухайма летапісца: «І зараз у нядзелю іезуіт у саборнай царкве служыў імшу, а Скарга выступіў з казаннем. Пацей, ля Ражэйскага алтара службу служыў у касцёле. Там, ля рускага алтара, дзе служыў рымлянін, віно ў келіху ў кроў вельмі шпетную і смуродную абярнулася, а каля рымскага алтара ў Пацея віно абярнулася ў звыклую горкую воду».

Зразумела, што маем тут дачыненне з містыфікацыяй, падобнай на тую, з якой мы ўжо сустракаліся ў паломніцкім творы, дзе паводле аўтара, праваслаўная лампада на магіле Хрыста самастойна ярка загарэлася, а каталіцкая не хацела ніяк гарэць.

Трэба аднак сказаць, што такія фікцыі ў Баркулабаўскай хроніцы належаць да выключэнняў. Аўтар моцна стаяў на пункце рэальных фактаў, а апісваючы ператварэнне віна ў ваду, проста паўтарыў легенду, якую стварылі праціўнікі уніі.

Баркулабаўская хроніка багатая таксама фактамі палітычнага жыцця і пабыту народных нізоў. Прадстаўленнем гэтых фактаў зоймемся праз тыдзень.

„Перапёлачкі" праф. Янушкоўскага

Як штогод, так і сёлета на весну адбыліся выступленні ўдзельнікаў Беластоцкай балетнай школы. Удзел прыняло 280 асоб, пераважна дзяўчатак. Касцюмы для танцаў выкананы па праекту Тамары Янушкоўскай.

Беларускі жніўны танец «Перапёлачка» ў пастаноўцы і апрацоўцы праф. Кірыла Янушкоўскага, выконвае яго група.

Фрагмент акрабатычнага ўсходняга танца ў выкананні групы дзяўчат пад кіраўніцтвам Тамары Янушкоўскай. (вл)

Фота С. Грынявіцкі

Адрэж па лініі, назначанай пункцірам, зрабі дзіркі ў месцы, вызначаныя кружкамі і нанізвай старонкі на дроцікі або шнурочак.

Бібліятэчка „Нівы" • Васіль Быкаў • Праклятая вышыня

— А, сукін сын! Цвяткоў, дай пляшку.

Ён выліў у кварту ўсё, што заставалася ў пляшцы, немец, як і першы раз, усё гэта з прагнай рашучасцю выпіў да дна і вяла шпурнуў пад ногі апусцелую кварту.

— Глядзі! Глядзі ты! От гэта фрыц! — здзівіўся Ананьеў. — Ну, цяпер ты развяжаш язык! Шнэйдар, давай бліжэй! Пытайся пра вышыню.

Шнэйдар задаў усё тое ж пытанне, але немец, нават не даслухаўшы яго, раўнуў:

— Шыссен!

Нешта напружана згадваючы, Ананьеў нахмурыўся. Грыневіч таксама з прыкметнай трывогай пазіраў на палоннага, які аберуч дзерануў на сабе мундзір.

— Шыссен, рус швайн!

— Падлюга! — з нянавісцю сказаў Шнэйдар, які першы, відаць, зразумеў гэты крык немца. — Застрэліць патрабуе.

Обер-фельдфебель яшчэ некалькі разоў пракрычаў сваё «шыссен!», дзеручы сябе за канцы каўняра. Два гузікі з грудзей скаціліся ў дол. Але ніхто яго не страляў, і немец, мусіць, зразумеў, што не даб'ецца нічога. Тады ён абмяк, ап'янела адкінуўся да сцяны, прамармытаў некалькі незразумелых адрывістых фраз. І раптам, сіпата картлявы, загудзеў:

Вен дзі зальдатэн
Обер дзі маршырэн,
Офнэн дзі Мёдхен
Фэнстэр унд дзі ціррэн...**

Усе, хто быў у бліндажы, глядзелі на яго, бы на вар'ята — такога немца, мусіць, яшчэ не бачылі. Траплялiся палахлівыя размазні, прававерныя гітлераўскія фанатыкі, стрымана маўклівыя прусакі, але такога балбеса бачылі ўпершыню. Ананьеў хвіліну заставаўся яўна збянтэжаным, бровы яго ўсё ніжэй асядалі на гняўлівыя вочы. Немец тым часам, матляючы галавой, спаўзаў усё ніжэй, нешта сонна гугнявіў і раптам зусім змоўк.

Старшы лейтэнант смачна вылаяўся.

— Піліпенка, а ну трасані яго!

Піліпенка, падаўшыся на каленях да немца, ахвотна раз і другі пырануў яго ў бок. Але немец толькі прамармытаў нешта і сціх, бяссільна перакаціўшы галаў на другое плячо.

— Эй, Гітлер! Эй! Спыць, падлюка, шчоб ёму не праснутысь!

— Што ты пораш! — прыкрыкнуў Ананьеў. — Трасяні, каб душа з яго выкацілася!

Піліпенка згроб немца загрудкі і сапраўды трасануў так, што аж затрашчаў яго фрэнч. Але зноў ніякага выніку. Грыневіч з цікаўнасцю пасунуўся да палоннага і гідліва паўзіраўся ў яго. Ананьеў нешта паразважаў, по-

**) Калі салдаты маршыруюць па вуліцы,
Дзяўчаты адчыняюць вокны і дзверы... (Нямецкая салдацкая песня).

— Глядзі, ён і сапраўды вучыць! Ха! Быццам я сам не ведаю! Заніў — заняў. Канешне, заніў, — упэўнена аб'явіў ротны.

Трохі падзівіўшыся гэтай яго самаўпэўненай настойлівасці ў яўнай памылцы, я зірнуў на сшытак. Якраз у той момант аловак Ананьева з націскам выпраўляў і на я, што без слоў вырашала спрэчку. Мусіць, тое як след ацаніў і Цвяткоў, бо далей ужо маўчаў. Праз пяць хвілін старшы лейтэнант адхіснуўся ад паперы і ўслых прачытаў напісанае:

— «Вэ-че 35004 — Маёру Сырамятнікаву. Данясенне. Заняў вышыню 117,0. Узяў палоннага обер-фельдфебеля. Знішчана каля пятнаццаці немцаў...» — нібы прыслухоўваючыся да чагось, ён моўчкі паглядзеў на Грыневіча. — Мала пятнаццаць, ага?

— Адкуль там пятнаццаць? — падумаўшы, сказаў Грыневіч. — Колькі трупаў было? Штук восем? Дык што ж ты... Па праўдзе трэба.

Ананьеў нахмурыўся.

— Ды ну цябе! Па праўдзе, па праўдзе! Усё табе, па праўдзе. Падумаеш — трупаў! А можа яны з сабой трупы панеслі.

Грыневіч маўчаў. Ананьеў трохі паразважаў і рашыў:

— Напішу дваццаць пяць. Не — дваццаць сем, каб кругла не было. А то не паверыць. Маёр Сырамятнікаў — ён таксама не промах на гэтыя штучкі.

— Вось іменна! — сказаў Грыневіч. — Навошта ж тады фантазіраваць!

Ананьеў падкрэслена, са значэннем, уздыхнуў.

— Знаеш, камісар! Харошы ты хлопец. Але ёсць у цябе адзін недахоп.

Апатычны Грыневіч з нечаканай цікаўнасцю зірнуў на ротнага. У ягоных шэрых вачах прамільгнула паблажлівая ўсмешка.

— Гэта які ж?

— Які? Занадта правільны. Усё табе правільна — няправільна. А я чхаць хацеў на гэтае правільна! — з уладарнай рашучасцю аб'явіў Ананьеў. — Мне каб лепей! Для роты каб лепей! Паняў?

Грыневіч зноў паблажліва ўсміхнуўся, і, нагнуўшыся, без патрэбы падабраў карту з тых, што багата было рассыпана ў доле.

— Не будзе правільна — не будзе і лепей, — разважліва сказаў ён. — Будзе горш. Бо, апроч роты, ёсць яшчэ полк, дывізія, армія. Вось як!

Ананьеў няўцямна зірнуў вакол, мабыць не ведаючы, як запярэчыць яму.

— Знаеш што?.. Ты гэта скажы байцам, а не мне. Я, брат, з сорак першага між куль хаджу. Таму — ведаю... Калі байцам лепш, дык і роце лепш, і палку, і дывізіі.

— Памыляешся, камандзір.

— Чорта з два!

Грыневіч задумёна разадраў напалам трэфавую дзявятку і кінуў абрыўкі пад ногі. Камандзіру роты ён не адказаў, і я разумеў яго: навокал былі байцы, сержанты

38.

тым нагнуўся і кулаком падняў немцаў падбародак. Немец ап'янела бяспросыпна спаў.

— Ах, абармоціна! Ды ён жа быў п'яны! — даўмеўся старшы лейтэнант. А я на яго шчэ гарэлку псаваў! Ось жа гад! Паскуда! Дапыталі, называецца. Цьфу, дурні набітыя!..

— Як бобікаў, абхітрыў! — абурыўся камандзір роты. — Цяпер чакай! Да раніцы ты з яго ні чорта не выцягнеш. Гэта ўжо я знаю!

— Мне дазвольце ісці? — змрочна запытаў Шнэйдар. Ананьеў павярнуўся да яго, але адказаў не адразу.

— Глядзіце там. Могуць сунуцца ўначы. Каб не праспалі.

— Не праспім, — буркнуў перакладчык.

— То-та!

Закінуўшы за плячо аўтамат, Шнэйдар вылез у траншэю. Ананьеў сеў на ранейшае месца побач са мной, падабраў доўгія ногі.

— Піліпенка, давай талковага хлопца. Данясенне адправіць.

Старшына, не мяняючы гняўлівага выразу твару, моўчкі ўстаў і пасунуўся да выхаду.

У бліндажы настала маўчанне.

Цвяткова пляшка ляжала на скрынцы нават не завінчаная, хлеба застаўся адзін невялікі кавалак. Камандзір роты згроб яго і адразу адкусіў палавіну.

— Камісар, — сказаў ён, жуючы, — дай-ка паперку.

Грыневіч расшпіліў пульхную, як пакунак, сумку, пашукаў там, выдраў з нейкага сшытка старонку, дастаў з скуранай ячэйкі аловак і ўсё гэта падаў камандзіру роты.

— Думаў, пакуль што пашлю пару звестак аб праціўніку, — казаў Ананьеў. — Ды во пашлеш! Абармот, а не фельдфебель. Цвяткоў, а ну пасвяці — ні чорта не відаць.

Цвяткоў зняў з палічкі плошку і на каленях паслужліва схіліўся да камандзіра роты.

Дажоўваючы хлеб, Ананьеў пачаў пісаць. Мне не відно было, што ён там не дужа бойка выводзіў цвёрдым чарнільным алоўкам, маёй увагай завалодаў Цвяткоў, які адным вокам касіў туды, і выраз яго асветленага знізу твару неяк дзіўна мяняўся. Нешта паблажліва-ўсмешыстае з'явілася ў гэтым позірку адным вокам. Неўзабаве санінструктар грубавата заўважыў:

— Не данісенне, а данясенне.

Ананьеў кінуў на яго недаверлівы позірк.

— Ну да? Скажы мне! Можа яшчэ вучыць будзеш?

Цвяткоў ніяк не адрэагаваў на гэтую не сказаць каб дабрадушную рэпліку — нібы яна яго зусім і не датычыла — і зусім бяскрыўдна зазначыў:

— І не заніў, а заняў. Заняў вышыню, так трэба.

Ананьеў, нібы шукаючы падмогі, знарок няўцямна зірнуў на мяне, затым на Грыневіча. Намеснік з нейкім стрыманым разуменнем перасмыкнуў вуснамі, але змоўчаў. Звяртаючыся да яго, старшы лейтэнант сказаў:

40.

— іх падначаленыя, і тактоўны нампаліт не хацеў у іх прысутнасці развіваць спрэчкі.

— Вось напішу сорак сем! — раптам вырашыў Ананьеў. — І будзе правільна. Паняў? Хай хто палічыць. Ну, ды свяці ты! Нічога не відаць...

— Няма чым: дагарае...

Плошка сапраўды дагарала, болей святла ў нас не было, рэшту ночы выпадала сядзець у цемры. Ананьеў торапка падпісаў данясенне, агеньчык у далонях Цвяткова сцяўся да маленькай іскрынкі і патух. Суцэльны змрок апанаваў бліндаж.

— Так, — сказаў у гэтай цемры камандзір роты. — Кімарнем на пераменку. Давай, камісар, пачынай першы.

— Ды ну! Не дужа кімарнеш тут...

Нампаліт не дагаварыў, але і без таго ўсе мы разумелі ход яго думак. Людзі стаміліся за гэтае наступленне па гразі, было галаднавата, патронаў хапала на адзін нядоўгі бой. Да раніцы наўрад ці падыдуць суседнія батальёны: другі завязнуў пад Курапяцінам, трэцяга нешта зусім не чутно. А кедзе побач стаіўся вораг. Хто ведае, што ён задумаў?

Нібы адгукаючыся на яго клопат, камандзір роты сказаў:

— Трохі пасяджу і пайду ва ўзводы. А ты, Васюкоў, давай даві вуха. Прывыкай. Цяпер у цябе новая пасада — ранбальной.

Ля ўваходу пачуліся крокі, зашэрхала палатка, нехта нябачны ўвайшоў у бліндаж і сціх, аслеплены цемрай.

— Хто гэта? — запытаў Ананьеў.

— Радавы Шапа, таварыш старшы лейтэнант, — пачуўся са змроку знаёмы шапялявы голас.

— А, Шапа! Слухай сюды, Шапа! Табе важнае баявое заданне. Рванеш у Бражнікі з данясеннем. Знаеш Бражнікі? Ну, дзе нас «юнкерсы» бамбілі. Там знойдзеш маёра Сырамятнікава — уручыш... Паняў?

— Паняў, таварыш старшы лейтэнант.

— Кіламетраў дванаццаць. Знаю, не спаў, не еў, не адпачываў. А трэба. Спаткаеш старшыну — напраўляй сюды. Скажы: я з яго душу выму і другую ўстаўлю.

— Ясна.

— Калі ясна, бяры дакумент і — алюр тры красты...

Шапа хуценька выйшаў. Ананьеў вальней выцягнуў ногі, прыхінуўся спіной да сцяны бліндажа.

— Камісар, не спіш?

— Не. А што?

— Знаеш, вось думаю: маёр, таварыш Сырамятнікаў... Выконваючы абавязкі камандзіра палка. Двойчы ардэнаносец і так далей. Выклікае якога Івана — узводнага — у таго калені дрыжаць. А ты знаеш, год назад мы з ім у трэцім батальёне ротамі камандавалі.

— Ну і што? — супакоена азваўся ў цемры Грыневіч. — Што ж тут дзіўнага? Вайна, вылучэнне.

ЗЯМЛЯ І ЛЮДЗІ

БРЭСЦКАЯ КРЭПАСЦЬ

Брэсцкая крэпасць. Адсюль пачалася Вялікая Айчынная вайна.

У музеі Брэсцкай крэпасці. Скульптура Белавусава «Памрэм, але не здамося».

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

УСЁ З ВІТАМІНАМІ

Нарэшце чэрвень у разгары, дык прапануем выкарыстаць як мага больш гародніны і фруктаў у сваім штодзённым меню. Трэба аднак памятаць, што ўсе вітаміны (а асабліва віт. С) надзвычай далікатныя і раскладаюцца пад уплывам сонца, вады і высокай тэмпературы. Дык каб захаваць у гародніне магчыма найбольшую колькасць вітамінаў, неабходна:

гародніну і фрукты спачатку паласкаць, а пасля абіраць і рэзаць, не трымаючы задоўга ў вадзе;

салаты падрыхтоўваць заўсёды перад самай падачай на стол, каб былі свежыя;

варыць гародніну нядоўга, у невялікай колькасці вады, пад крышкай;

зваранай стравы не трымаць, як зварыцца, на гарачай пліце;

салаты запраўляць натуральнымі квасамі і алеем.

Каб не быць галаслоўнымі, падаем пару рэцэптаў на пачатак летняга сезона.

ВЕСНАВЫ САЛАТ

На салат бярэм пучок радыскі, 1 пору, пучок салаты, кавалак валошскай капусты, зялёную цыбулю. Гародніну старанна памыць, нарэзаць даволі дробна. У місцы расцерці з соллю зубок часнаку, дадаць крыху алею і лімоннага соку. Гародніну вымяшаць з падрыхтаваным соўсам, а зверху палажыць парэзанае крутое яечка.

СУП З МАЛАДОЙ КАПУСТЫ

На малы качан капусты трэба ўзяць кавалак свіной галёнкі, лаўровы лісток, некалькі зёран перцу, невялікую баначку таматнага соку. Памытае мяса заліць халоднай вадой, дадаць прыправы і варыць на даволі вялікім агні каля гадзіны. Пасля дадаць нашаткаваную капусту і варыць яшчэ мінут 30. Зрабіць засмажку з мукі і лыжкі тлушчу, закіпяціць і адставіць кастрюлю з агню. Уліць таматны сок, усыпаць нарэзаную зеляніну. Падаваць капусту з бульбай, а галёнку з хрэнам.

ХАЛАДНІК З ПАМІДОРАМІ

2 шклянкі кіслага малака, банку таматнага соку і паўшклянкі смятаны збіць венічкам на пену, дадаць па смаку соль і цукар. Пучок радыскі, зялёнай цыбулі і пятрушкі дробна нарэзаць і дадаць у халаднік. Падаваць у кубках. Можна з бульбай, можна з хлебам.

САЛАТ З БУРАКОЎ

3/4 кілаграма дробных бурачкоў вышараваць і зварыць з лупінкамі. Калі стануць мяккія, адцадзіць, паліць халоднай вадой, абабраць, сцерці на бульбяной тарцы. Перад падачай разагрэць іх на агні, дадаўшы солі, цукру і лыжачку масла. Зняўшы з агню, дадаць сок з цэлага лімона і, калі ўжо ёсць, сцерці на тарцы яблыка.

Гаспадыня

Пачатак на стар. 1

ПРАВАЛ ПЛАНА "БАРБАРОСА"

была ў зеніце сваёй магутнасці. Эканамічныя магутнасці, што былі ў яе распараджэнні, пераўзыходзілі магутнасці Савецкага Саюза. Так, сярэднявяковая вытворчасць (1941—1944 г.г.) у Германіі складала: сталі — 32 мільёны тон, вугалю — 390—460 мільёнаў тон, электраэнергіі — 83 мільярды кілават-гадзін, нафты — 15 мільёнаў тон. У СССР: сталі — 11 мільёнаў тон, вугалю — да 100 мільёнаў тон, электраэнергіі — 36 мільярдаў кілават-гадзін, нафты — 22 мільёны тон.

Фашысты, безумоўна, разумелі, што ў асобе Савецкага Саюза і яго арміі яны сустрэнуць упартага і моцнага праціўніка, што вайна на Усходзе будзе па маштабах і напружанню баёў значна больш складанай і цяжэйшай, чым на Захадзе. Але падыходзілі яны да ацэнкі савецкай сілы з шаблоннай прускай меркай, з пазіцыі «бліцкрыга». Старанна лічылі дывізіі і палкі, танкі і самалёты, але не бачылі карэнных адрозненняў арміі сацыялістычнай дзяржавы ад узброеных сіл краін Захаду. Не ў стане яны былі прадбачыць і таго, што савецкая прамысловасць, маючы ў тры разы менш металу і электраэнергіі, у чатыры разы менш вугалю, створыць амаль у два разы больш баявой тэхнікі, чым фашысцкая Германія.

К чэрвеню 1941 года Германія давяла колькасць сваіх узброеных сіл да 8,5 мільёна чалавек. Тры чвэрці з іх былі кінуты для нанясення ўдару па Савецкім Саюзе. Разам з войскамі сатэлітаў армія захопнікаў налічвала 190 дывізій поўнага саставу, амаль 5 тысяч самалётаў, каля 2.800 танкаў, 48 тысяч гармат і мінамётаў. На тылавых складах збіралася вялікая колькасць баявой тэхнікі, што ішла з заводаў (за 1940 і 1941 гады ў Германіі было выпушчана звыш 21 тысячы самалётаў і 7.400 танкаў). Такім чынам, праціўніку ўдалося стварыць перавагу над савецкімі войскамі прыгранічных акруг. Асабліва вялікай яна была на цэнтральным напрамку.

Трэба таксама ўлічваць, што нямецка-фашысцкая армія была загадзя адмабілізавана, набыла амаль двухгадовы вопыт баёў, а таксама вопыт узаемадзеяння сухапутных войск з авіяцыяй.

Гераічна сустрэлі савецкі народ і яго Узброеныя Сілы здрадніцкі ўдар. Паколькі будаўніцтва ўмацаванняў на новай граніцы было яшчэ не завершана, злучэнні Чырвонай Арміі часцей за ўсё разгортваліся прама з месца разгрузкі і адразу ж уступалі ў бой. Вораг нанёс вялікія страты войскам першага эшалона. Яго танкавыя калоны прарваліся за першыя дзесяць дзён далёка ў глыб савецкай тэрыторыі. Яго самалёты бамбілі гарады Украіны, Беларусі, Прыбалтыкі. Але няўдачы пачатку вайны не зламалі баявога духу савецкіх воінаў, не разладзілі стратэгічных

ТРЫБУНА чытачоў

ГУРТОК У ЛОКНІЦЫ

У маі г.г. у Сухавольцах (Гайнаўскі павет) выступіў гурток мастацкай самадзейнасці з Локніцы. Прыйшло звыш 150 жыхароў Сухавольцаў, якія ледзь змясціліся ў зале. Спазніўшымся давялося стаяць пад вокнамі. Нічога дзіўнага, што прыйшло так многа гледачоў. Локніцкі гурток належыць да самых папулярных у Беластоцкім павеце і мае багатыя традыцыі. Ужо ў 1968 годзе самадзейнікі занялі другое месца ў павятовым аглядзе, у 1970 годзе таксама другое і ў гэтым — трэцяе, уступаючы месца моцным калектывам з Рыбалаў і Паўлаў. У 1970—71 годзе калектыў выступіў на сцэне 13 разоў у сваім і ў Гайнаўскім павеце. Апрача таго, гурток прымае актыўны ўдзел у грамадскім жыцці.

У 1968 годзе з Локніцы былі перададзены экспанаты ў музей у Белавежы. У наступным годзе актыўна працавалі члены гуртка пры будове дарогі грамадскім чынам з Пасынак у Крывую. У гэтым годзе пабудавалі грамадскім чынам спартыўную пляцоўку для моладзі, арганізавалі некалькі забаў, вядома, безалкагольных. Арганізацыйныя справы ў гуртку таксама, апрача пратаколаў, якіх крыху замала, у парадку. Складчыны аплочаны. Пра добрае імя гуртка дбаюць разам са старшынёй Яськам Сцепанюком усе члены.

Вераніка Леанюк

КАРЫСНЫ ЧЫН

У вёсцы Тафілаўцы (Гайнаўскі павет) 23 мая на дарозе Тафілаўцы—Карыціск быў праведзены грамадскі чын. Жыхары гэтай вёскі сваімі фурманкамі вазілі пясок у тыя месцы, дзе стаіць вада і балота. Таксама капалі равы паабапал дарогі і ладзілі дарогу там, дзе гэта неабходна. Пры гэтай карыснай рабоце было 30 фурманак. Направілі 80 метраў дарогі.

У ажыццяўленні гэтага карыснага чыну вялікая заслуга солтыса Ул. Зубора.

В. Б.

ЭКСКУРСІЯ Ў БЕЛАВЕЖУ

Нядзеля 16 мая г.г. была пагодная. У гэты дзень па ініцыятыве павятовага аддзела БГКТ і кіраўніцтва пачатковай школы ў Дубінах была наладжана экскурсія ў Белавежу. Удзельнічалі ў ёй дубінскія зухі і гайнаўскія актывісты БГКТ. Экскурсанты наведалі ў Белавежы парк, музей, запаведнікі зуброў і тарпанаў, адпачылі пад многавяковымі дубамі, захапляючыся прыгажосцю Белавежы.

В. Б.

МАЙ ПРЫНЁС СВЯТЛО ГРЭДАЛЁЎСКАЙ ВУЛІЦЫ

Май прынёс святло ў вёску — святло для вуліцы. На электрычных слупах заложаны яжэнёвыя лямпачкі. Відна стала на вуліцы ў цёмныя вечары. Пры будынку бібліятэкі, хоць яна на канцы вёскі, таксама ёсць святло. Яно прывядзе ў цёмныя вечары ў нашу бібліятэку старых і новых чытачоў. Бо на вёсцы дзень — гэта праца ў полі. А на наведанне бібліятэкі застаецца позні вечар.

(оп)

Дарагое Сэрцайка!

На Калядны я была ў свайго дзядзькі ў гасцях у суседняй вёсцы за 7 кіламетраў. Там на забаве пазнаёмілася з Юркам, які з'яўляецца жыхаром гэтай вёскі. Ад гэтага часу мы пасябравалі. У нас нарадзіліся пачуцці і, як мне здаецца, глыбокія. Праўда, мы аб жаніцьбе яшчэ не гаварылі, але кожны з нас сур'ёзна падыходзіць да гэтага. Мы перапісваемся. Неўзабаве ў нас будзе свята, а разам з гэтым вялікая, гучная забава. Пісаў мне Юрка, што вельмі хацеў бы са мною сустрэцца і абавязкова прыедзе ў нашую вёску. Калег у нас не мае, але некаторых хлопцаў, маіх аднавяскоўцаў, ведае.

Хачу ў цябе запытацца, Сэрцайка, ці выпадае мне Юрку папрасіць да свае хаты, хоць бы на вячэру. Бацькі мае аб нашым знаёмстве нічога дакладна не ведаюць, хіба толькі тое, што хтосьці прысылае да мяне часта пісьмы. Але бліжэй яны не зацікаўлены гэтай справай. Мая сардэчная сяброўка, якой я аб гэтым хлопцу не раз ужо расказвала, гаворыць, што не выпадае запрашаць хлопца, якога знаю толькі паўгода і з якім не вырашана справа жаніцьбы. Гаворыць, што людзі пачнуць плявкаваць. А мне здаецца інакш, таму хачу запытаць цябе, як паступіць. Хутка адпішы.

Галіна з Б.

Галіна! Напэўна маеш рацыю ты, а не твая сяброўка. Юрка ж не мае нікога блізкага ў тваёй вёсцы, а спадзявацца на хлопцаў, якіх ведае мала, што яны папросяць яго на вячэру, дык справа няпэўная. Ён жа ж прыедзе з дарогі за 7 кіламетраў, гэта ж не так ужо і мала. А найважнейшае тое, што вы ж кахаеце адзін аднаго, сябруеце. Гэта было б проста нетактоўна не папрасіць яго да сябе. Трэба пры сустрэчы з Юркам папрасіць яго на абед, калі прыедзе рана, і на вячэру. Трэба пазнаёміць тады і з бацькамі, толькі скажы ім аб гэтым раней. Так будзе і тактоўна, і ўсім добра.

Жадаю прыемнай забавы!
Сэрцайка

НОВЫЯ АЎТАРСКІЯ СУСТРЭЧЫ А. БАРСКАГА

У сувязі з Днямі кнігі і прэсы 22 і 23 мая, прабываў на Гайнаўшчыне вядомы паэт Алесь Барскі. Правёў ён два працавітыя дні, выступаючы ў школах, клубах «Рух» і клубах селяніна.

А. Барскі праводзіў аўтарскія сустрэчы са школьнай моладдзю ў Янове, Іванках, Грабаўцы.

Спатканні прайшлі ў вельмі цёплай, прыемнай атмасферы. Усюды слухачы ставілі А. Барскаму вялікую колькасць пытанняў, звязаных з фармальным бокам і зместам яго творчасці, і куплялі зборнікі яго вершаў «Жнівень слоў», давалі многа кветак.

Адбыліся таксама сардэчныя сустрэчы з настаўніцкімі калектывамі са школ у Янове і Адрынках. Паэт шчыра дзякаваў за цёплы прыём з боку кіраўнікоў гэтых школ і мясцовых настаўнікаў. Апрача гэтага, Барскі сустрэўся ў клубах з дарослымі. Такія сустрэчы мелі месца ў Чэхах Арлянскіх, у Ласінцы і ў Гурным. І тут паэзія Барскага выклікала вялікае зацікаўленне і сардэчны прыём з боку слухачоў.

Пакідаючы Гайнаўшчыну, А. Барскі выказаў шчырую падзяку актыву БГКТ за сардэчны прыём і за дасканалую арганізацыю сустрэч.

Віктар Бура, Гайнаўка

ДАРЭМНЫ ЧЫН

На адным з апошніх сходаў ПОП у Крывяцічах былі абмеркаваны сельскагаспадарчыя справы. І так, дыспетчар сельскагаспадарчага гуртка Мікалай Мураўка сказаў, што ў Крывяцічах няроўна выкуплены мінеральныя ўгнаенні. Адны сяляне выкупілі ў 60%—65%, а другія ў 110—130%. Сакратар ПОП Іван Клін адзначыў, што бульба, якую атрымлівалі сяляне на вымен з гэсу ў Орлі, каб пасадзіць яе на сваіх палях, часта была сапсаваная. Знаходзілася многа гнілой бульбы. Сяляне плацілі, як за здаровую. Солтыс сяла Крывяцічы крытычна выказаўся аб будове дарогі Орля—Крывяцічы. Сапраўды, старанні ГРН у Орлі і грамадскі чын сялян пайшлі на дарма, таму што брак фахова́й апекі.

Ваня Кірызюк
Крывяцічы

ПАД КІРАЎНІЦТВАМ НАСТАЎНІКАЎ

У Вялікіх Тынявічах добра працуе тэатральны калектыў, які падрыхтоўвае беларускія п'есы. Моладзь пад мастацкім кіраўніцтвам мясцовых настаўніц Ірэны Васілюк і Ліды Леснік (на здымку) на працягу чатырох мінулых год выступала з наступнымі п'есамі: «Папараць-кветка», «Зямля», «Конская кніжка» і «Гора чубатае». З гэтымі пастаноўкамі выступалі ў сваёй вёсцы, а таксама ў Нараўцы, Новым Беразове, Чыжах, Кожыне, Клейніках, Крыўцу, Ласінцы і Даратынцы.

(мх)

фота В. Бура

планаў савецкага Галоўнакамандавання. Камуністычная партыя і ўрад СССР прымалі энергічныя меры для стабілізацыі фронту і разгортвалі магутныя рэзервы. Уступалі ў дзеянне магутныя сілы сацыялістычнага грамадскага і дзяржаўнага ладу, якія вызначылі ў далейшым увесь ход і зыход Вялікай Айчыннай вайны.

Нямецка-фашысцкаму кіраўніцтву ў першыя тыдні вайны мроілася поўнае здзяйсненне жаданняў. 4 чэрвеня Гітлер заявіў, што практычна Савецкі Саюз вайну прайграў ужо. Але неўзабаве яму прыйшлося быць больш асцярожным з прагнозамі. Адбыўся савецкі контрудар пад Ельняй, контрудары пад Ціхвінам і Растовам, сарвалася і спроба гітлераўцаў захапіць з ходу Севастопаль. Затым — правал наступлення на Маскву і, нарэшце, магутнае зімовае контрнаступленне Савецкай Арміі 1941—1942 гадоў. За першыя 60 дзён усходняй кампаніі фашысцкая армія страціла столькі салдат, колькі за папярэднія 660 дзён на ўсіх іншых франтах. А за першы год вайны гітлераўскі вермахт, паводле даных яго камандавання, страціў амаль 2 мільёны салдат і афіцэраў.

Гэта была першая расплата за вераломства. Расплата ў поўным значэнні гэтага слова настала пазней, калі Савецкая Армія цаной вялікага напружання сіл спыніла ворага ля сцен Сталінграда, акружыла і знішчыла дзве яго арміі і канчаткова ўзяла стратэгічную ініцыятыву ў свае рукі. Калі, ачышчаючы родную зямлю ад акупантаў, савецкія воіны пачалі гнаць ворага на Захад і дзесяткамі знішчаць яго дывізіі. Калі, нарэшце, была канчаткова разгромлена ваенная машына гітлераўскага рэйха, развалілася фашысцкая дзяржава і над Берлінам узвіўся савецкі Сцяг Перамогі.

Перамогі над фашысцкімі войскамі былі дасягнуты не пераважнай колькасцю Савецкай Арміі, як сцвярджаюць бітыя гітлераўскія генералы, а высокім воінскім майстэрствам савецкіх камандзіраў і военачальнікаў, уменнем і цвёрдасцю духу салдат і афіцэраў. Дастаткова сказаць, што к пачатку контрнаступлення пад Масквой агульная колькасць фашысцкіх войск на савецка-германскім фронце амаль на адзін мільён чалавек перавышала састаў дзеючай Савецкай Арміі. Да моманту Сталінградскай бітвы была роўнасць сіл. І толькі на трэцім годзе вайны савецкія войскі пераўзыходзілі гітлераўскую армію на 1,2 мільёна чалавек.

Па заслугам ацэньваем той уклад у агульную справу перамогі над ворагам, які ўнеслі ЗША, Англія, Францыя і іншыя дзяржавы — былыя саюзнікі СССР па антыгітлераўскай кааліцыі, але галоўным, рашаючым фронтам другой сусветнай вайны быў савецка-германскі фронт. Узброеныя Сілы СССР разграмілі 507 гітлераўскіх дывізій і не менш чым 100 дывізій сатэлітаў Германіі. З агульных людскіх страт немцаў за ўсю вайну, што складаюць 13,6 мільёна чалавек, не менш чым 10 мільёнаў яны страцілі на Усходнім фронце.

У адной са сваіх прамоў, якія дакладна стэнаграфаваліся «для гісторыі», Гітлер, маючы на ўвазе савецкі народ, так вызначыў своеасаблівасць славянскага характару: «радуецца да неба, засмучаецца да смерці». Гэтым ён хацеў сказаць, што першыя магутныя ўдары фашысцкай арміі дэмаралізуюць «чуллівых» рускіх.

Гісторыя злосна пасмяялася з фашысцкіх прэтэндэнтаў на сусветнае панаванне. Не дадзена ім зразумець характар савецкага чалавека. Так, савецкі чалавек поўны радасці, жыцця, працы, умее быць вясёлым. Ён упэўнен у сваім будучым. Адсюль яго невычэрпны аптымізм. Савецкі народ цяжка перажываў няўдачы першага перыяду вайны. Але не траціў надзеі. Ён біў ворага і ў абароне, і ў наступленні, і на сваёй зямлі, і ў яго логаве.

Кожны савецкі чалавек, быў гэта салдат або маршал, міністр або просты рабочы, воін-франтавік або працаўнік тылу, добра ведаў, што ў вайне з фашызмам ён абараняе свабоду і незалежнасць сваёй Радзімы, вялікія сацыяльныя заваёвы народа. А гэта з'явілася невычэрпнай крыніцай палымянага патрыятызму, жалезнай стойкасці і масавага гераізму воінаў на палях бітваў з захопнікамі.

Палкоўнік Пётр Дзеравянка

*) «Барбароса» — умоўная назва плана вайны фашысцкай Германіі супраць СССР.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„W poszukiwaniu wczorajszej miłości" (węgierski), 22—23. „Ściana czarownic" (polski), 24—25. „Faraon" (polski), 26—27.

Нараўка

„Nieśmiertelni Flip i Flap" (USA), „Wielka miłość" (franc.), 23—27.

Нарва

„Popierajcie swego szeryfa" (USA), „Życie, miłość i śmierć" (franc.), 23—27.

Чыжы

„Dżamiła" (radz.), „Gang Olsena" (duński), 23—27.

Дубічы Царкоўныя

„Siedemnasty równoleżnik" (franc.), „Uzurpatorzy' (węgierski), 23—27.

Арэшкава

„Wielka miłość" (franc.), „Znaki na drodze" (polski), 26—27.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Орля

„Dziura w ziemi" (polski), „Nie wspominać o przyczynie śmierci" (jugosł.), 23—27.

Райск

„Białe słońce pustyni" (radz.), „Foto Haber" (węgierski), 23—27.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Poranki młodości" (rumuński), 22—23. „Napad stulecia" (ang.), 24—25. „Pejzaż bohaterów" (polski), 26—27.

Янаў

„Pułapka" (polski), 23—27.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Odraza" (węgierski), 22—23. „Jeśli dzisiaj wtorek to jesteśmy w Belgii" (ang.), 24—25. „Fraule dr" (NRD), 26—27.

Мельнік

„Lenin fakty i wspomnienia" (radz.), 22—23. „Wątła nić" (USA), 24—25. „Abel twój brat" (polski), 26—27.

Мілейчыцы

„Prywatna burza" (czeski), 22—23. „Wilcze echa" (polski), 24—25. „Fraule dr" (jugosł.), 26—27.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Effi Briest" (NRD), „Mały" (polski), 23—27.

Новы Двор

„Naczelnik Czukotki" (radz.), „Twarz anioła" (polski), 26—27.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wrzystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7216 E-3

ПАРАХАВАЛІСЯ...

Яны пасварыліся на вечары ў клубе.

— Ідзем за вугал, парахуемся! — злосна сказаў Юрка Чуб.

— Ідзем! — з яшчэ большай злосцю выдавіў Коля Зуб.

— Ды вы што, хлопцы, падурэлі?! — усклікнуў іх супольны знаёмы Толя Абаранак. — Вось знайшлі месца! Хіба вы не зможаце гэтага зрабіць заўтра, на стадыёне?!

— Правільна! — згадзіўся Чуб.

— Згода! — кіўнуў Зуб.

Наступнага дня яны сустрэліся на стадыёне. Юрка Чуб быў у белай футболцы і сініх трусах, а Коля Зуб — у сіняй футболцы і белых трусах. Юрка Чуб быў абаронцам дружыны «Рух», а Коля Зуб — нападаючым дружыны «Матор».

На восьмай мінуце першага тайма Зуб пераняў мяч і стрымгалоў кінуўся да варот «Руху». І тут яго сустрэў Чуб. Сціснуўшы зубы, сказаў:

— Вось табе, маеш, за ўчарашняе! — і з усяго маху садануў яго бутсам пад калена.

Зуб войкнуў, але, падаючы, паспеў гакам злева ўрэзаць Чуба ў скіўіцу.

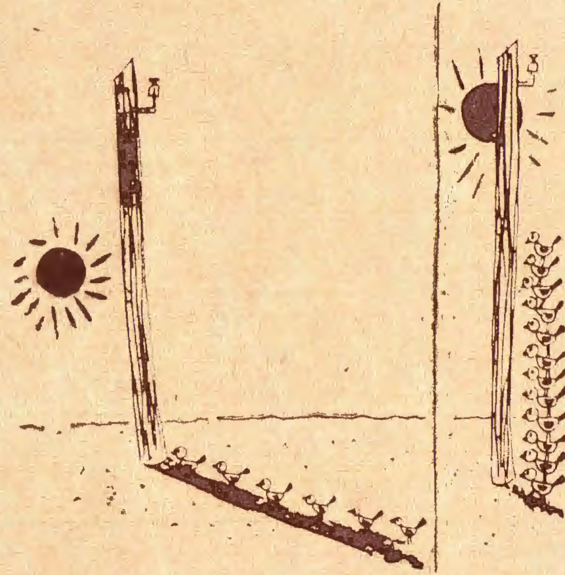
Пачуўся свісток. Суддзя двойчы паднёс угару чырвоную картачку ды двойчы паказаў рукою ў бок трыбун, што на ўсіх мовах свету азначае: прэч з поля!

Падтрымліваныя пад рукі таварышамі абое пачылдыкалі з поля. І абое былі задаволены.

А іх таварыш Толя Абаранак, студэнт - завочнік юрыдычнага факультэта, тлумачыў заўзятым балельшчыкам:

— Правільна зрабілі хлопцы! Каб яны гэта ўчынілі ўчора ў клубе, дык ім за хуліганства ў грамадскім месцы ды яшчэ з нанясеннем цялесных пашкоджанняў далі б не менш, як па году. А так дыскваліфікуюць на дзве-тры гульні — і кропка! Бо ў наш час, зважце, заўсёды лепш мець справу з суддзёўскаю калегіяю, чым з судовою...

А. Крукавец

Зайздросная знаходлівасць.

ТЭХАС

— Тата, чаму гэта бабуля ўцякае ад нас зігзагамі?

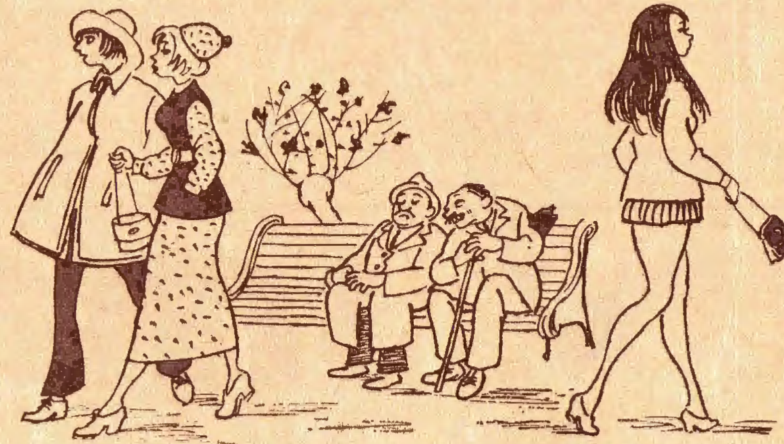
— Для каго бабуля, а для каго і цёшча! Ану падай мне яшчэ адну абойму, сынок.

У МАГАЗІНЕ

— Ці не падбярэце мне недарагі касцюм — за нейкіх тысячу злотых, але каб выглядаў на дзве тысячы?

— На жаль, не. Але ў нас ёсць касцюмы за семсот злотых, якія выглядаюць на пяцьсот.

НІЎКА

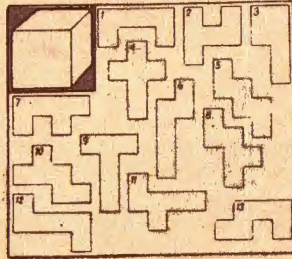
— А мне ўсё ж падабаецца міні-мода.

• РЫБАКІ •

Разлілася морам пойма,
У ёй рыбы рознай — плойма:
І ляшчоў, і акунёў,
Жаўтапузых уюноў.
Завіталі неяк ранкам
Дзед з унукам на рыбалку.
— Тут, унучак, ёсць шчупак,
Не злавіць яго ніяк,
Ён кручок той абарваў,
Што у кузні я скаваў.
Пацягнуў, як жарабок,
Ох, каб вілы яму ўбок...
Зараз зловім шчупака —
Зацугляем жарабка,
Снасць трывалая і крук,
Дык не выпусцім, брат, з рук.
І ўнук дзеду адказаў:
— Я жыўца-уюна узяў,
Ёсць засмажаны і рак...
Вудзіць стаў малы рыбак.
Дзед прысеў і закурыў,
Раптам ён загаварыў:
— Тоне, тоне паплавок,
Ну цягні, цягні, браток!
— Штосьці вялізнае, халера.
— Той шчупак, той самы, веру,
Дык знясільвай жа паволі,
Сілы ўхэндае хай болей,
Не спяшайся, памаруддзь,
Развакаюю не будзь,
А цягні яго, цягні!
— Паспрабуй вось ты скрані,
Ён мяне зусім змарыў.
— Здаўся сам, не гавары.
Пачалі цягнуць удвух,
Цяжка, аж займае дух.
— Ох, шчупак, нябачны рост!
—Галавой крутнуў, дзе ж хвост?
Паказаўся юон-жывец,
А за ім — камля канец.
— Цьфу! — злавілі камялюку, —
Глянуў злосна дзед на ўнука:

Авяр'ян Дзержужынскі

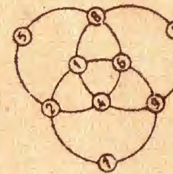
Талаваломка

Прыглядзіцеся да ўсіх элементаў, паказаных на рысунку. Затым устанавіце, колькі дэталяў і якія спатрэбіцца, каб атрымаць шасціграннік, падобны да размешчанага ў левым верхнім куце.

* ✲ *

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

ПА ШЧЫРАСЦІ

— Вы назвалі яго дурнем?

— Што ён дурань — гэта чыстая праўда, але я так не казаў.

ПРАДБАЧЛІВЫ

Каля раддома плача п'яны чалавек.

— Чаго вы плачаце?

— Дачка нарадзілася...

— Ну дык што?

— Я плачу, што ёй цяжка будзе жыць, калі яна выйдзе замуж за такога, як я...

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

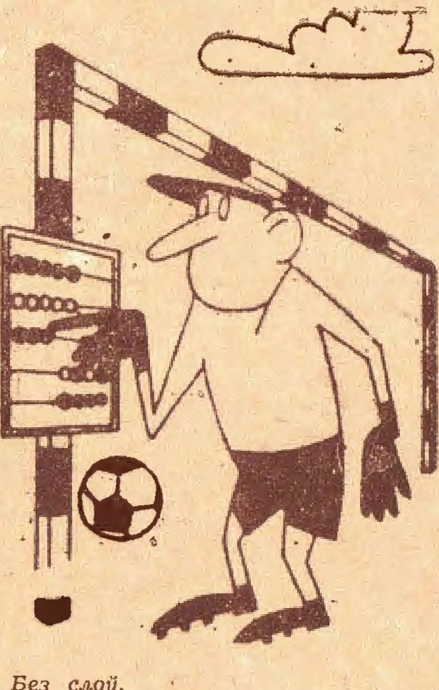
Па просьбе Уладзіміра Сікорскага з Белавежы змяшчаем песню:

ТЫ МНЕ ВЕСНОЮ ПРИСНИЛАСЯ

Слова М. Шушкевича
Музыка: Ю. Семеняко

Ночка растаяла летняя,
Ожили нивы поникшие,
Падают звезды рассветные
В чистые воды криничные.
Ой ты, девчоночка милая,
Ты моя зорька погожая,
Ласточка ты легкокрылая,
Светлый мой сон растревожила.

Ты мне весною приснилася,
Словно так было загадано.
Сердце тревожно забилося
Светлой надеждой крылатою.
Видно, тебя, ненаглядная,
Встретил порою заветною.
Ты моя доля отрадная, (2 раза)
Летняя зорька рассветная.

Без слоў.

— Пакажыце паляўнічае пасведчанне.

ПРАБЛЕМА?

— Як ты маркуеш правесці адпачынак?

— Ну, водпуск для мяне ніколі не з'яўляўся праблемай!

— Ды што ты кажаш?

— Шэф вырашае, калі я еду, жонка — куды.

ХТО МАЛАДЗЕЙ

Дзве жанчыны сустрэліся ў аўтобусе.

— Сядайце, калі ласка. Я ж маладзейшая за вас — пастаю, — гаворыць адна.

—Што вы! Гэта ж я за вас маладзей — сядайце лепей самі! — адказвае другая.

УСЁ Ў ПАРАДКУ

— У цябе пашпарт фальшывы.

— Ды не, пашпарт у мяне самы сапраўдны, а толькі гэта я не той...

ВЫВАД

Калі б кожная з яго жонак была створана з рабра, у яго не засталося б рэбраў.

ШТО

— Шэф, пакуль вас не было, прыходзіў нейкі тып. Ён сказаў, што прыйшоў пераламаць вам косці.

— Ну, і што вы яму сказалі?

— Што вас, на жаль, няма на месцы.

НЬЮТАН

Ньютан вельмі не любіў адрывацца ад сваіх занятак, асабліва па бытавых дробязях. Каб выпускаць і ўпускаць сваю кошку, не падыходзячы да дзвярэй, ён прарэзаў у іх спецыяльную дзірку. Калі ў кошкі з'явіліся кацяняты то ён зрабіў у дзвярах для кожнага кацяняці асобную дзірку.

ХТО ЯГО ВЕДАЕ

— Мама, бацька мне сказаў, што мы паходзім ад малпаў. Гэта праўда?

— Не ведаю, дзіця, твой бацька заўсёды адмаўляўся пазнаёміць мяне са сваёй сям'ёй.

АДНАДУМЦЫ

Бацька гуляе з сынам па лесе і тлумачыць яму:

— Ведаеш, сынок, калісь на месцы гэтага лесу было мора.

—Я таксама падумаў, тату, калі ўбачыў, што ў траве поўна бляшанак з-пад сардын.

— Як толькі ён вынырне, спытай, навошта ён прывязаў камень да шыі.

КУРЁЗЫ

УСЁ ПРА ТУРЫЗМ

Англія

«Небяспечная, юнацкая лёгкадумнасць і поўнае незахоўванне правілаў» — такое азначэнне суда прывяло ў захапленне падсуднага Уільяма Хатчынсона з горада Уокінгэм, бо яму 92 гады. У зухаватага аўтамабіліста адабралі правы на... 30 гадоў.

Галандыя

18-гадовая Крыс Мідэлькуп вырашыла заняцца бясплатным чыгуначным турызмам. Для гэтага яна ўладкавалася пад вагонам хуткага цягніка і праехала такім чынам ад Амстэрдама да Эйндховена. Паездка скончылася няўдала. Паліцыя аштрафавала Крыс на 20 гульдэнаў, а затым прыйшоў рахунак ад дырэктара дзяржаўных чыгунак на 42 гульдэны — І клас і дабаўка за хуткасць.

Данія

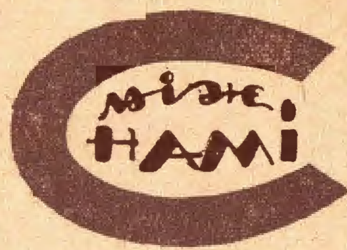
Для турыстаў, што прыязджаюць у Данію, прапануецца кактэйль з лёдам, які атрыманы непасрэдна з грэнландскіх глетчараў. Штогод судны-халадзільнікі дастаўляюць у Капенгаген каля 25 тон лёду глетчараў.

Францыя

Адна амерыканская турыстка спакойна праехала, нягледзячы на свісткі паліцэйскага, па бульвары Манпарнас у Парыжы. У ЗША ёй гаварылі, што еўрапейскія мужчыны, калі бачаць прыгожых жанчын, выказваюць сваё захапленне свістам. Толькі на наступным светафоры паліцэйскаму ўдалося спыніць амерыканку. На пытанне, чаму яна не спынілася, турыстка адказала: «Калі я за рулём, я не займаюся фліртам!»

РЭКОРД

Лонданец Крыс Лоўсан устанавіў такі рэкорд: за дзве мінуты ён выпіў паўтара літра піва... стоячы на галаве.

Паклёпнік адрозніваецца ад змяі тым, што кусае на водлалі.